การจำลองสึนามิที่มีผลต่อบริเวณอ่าวไทย

นายนพพร แซ่เหล่ม

สถาบนวิทยบริการ

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิศวกรรมศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวิศวกรรมโยธา ภาควิชาวิศวกรรมโยธา คณะวิศวกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ปีการศึกษา 2549 ISBN 974-14-3509-6 ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

SIMULATION OF TSUNAMI AFFECTING THE GULF OF THAILAND

Mr.Nopporn Saelem

สถาบนวทยบรการ

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for the Degree of Master of Engineering in Civil Engineering Department of Civil Engineering Faculty of Engineering Chulalongkorn University Academic Year 2006 ISBN 974-14-3509-6 หัวข้อวิทยานิพนธ์ การจำลองสึนามิที่มีผลต่อบริเวณอ่าวไทย โดย นายนพพร แช่เหล่ม สาขาวิชา วิศวกรรมโยธา อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อาณัติ เรื่องรัศมี

คณะวิศวกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้นับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วน หนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญามหาบัณฑิต

ดน_____คณบดีคณะวิศวกรรมศาสตร์

(ศาสตราจารย์ ดร.ดิเรก ลาวัณย์ศิริ)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

______ปะอานกรรมการ

(ศาสตราจารย์ ดร. ปณิธาน ลักคุณะประสิทธิ์)

Anat อาจารย์ที่ปรึกษา

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อาณัติ เรื่องรัศมี)

กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ปราโมทย์ โศจิศุภร)

นพพร แข่เหล่ม : การจำลองสีนามิที่มีผลต่อบริเวณอ่าวไทย. (SIMULATION OF TSUNAMI AFFECTING THE GULF OF THAILAND): อ.ที่ปรึกษา: ผศ.ดร.อาณัติ เรื่องรัศมี,143 หน้า. ISBN : 974-14-3509-6

งานวิจัยนี้ได้ศึกษาเกี่ยวกับการจำลองการเกิดสึนามิบริเวณอ่าวไทย ซึ่งมีโครงสร้างสำคัญต่างๆ เช่น ระบบท่อ ส่งก๊าซ แท่นผลิตก๊าซธรรมชาติ โครงสร้างเหล่านี้อาจได้รับผลกระทบจากสึนามิที่เกิดจากแผ่นดินไหวทางฝั่งตะวันตก ของประเทศฟิลิปปินส์ได้ ในการจำลองนี้ได้ศึกษาสึนามิที่เกิดจากรอยเลื่อนใต้ทะเลบริเวณตะวันตกของประเทศ ฟิลิปปินส์โดยพิจารณารูปแบบของรอยเลื่อนจำนวน 6 รูปแบบ ซึ่งเกิดจากแผ่นดินไหว 3 ขนาด คือ 8.0, 8.5 และ 9.0 ซึ่งสอดคล้องกับคาบการกลับ 63 ปี, 205 ปี และ 667 ปีตามลำดับ การวิเคราะห์สึนามิใช้หลักการของทฤษฎีคลื่นน้ำตื้น แบบเชิงเส้นในพิกัดทรงกลมสำหรับการวิเคราะห์บริเวณกว้างซึ่งครอบคลุมเอเชียตะวันออกเฉียงได้ และทฤษฎีคลื่นน้ำ ตื้นแบบไม่เชิงเล้นในพิกัดคาร์ทีเซียนสำหรับการวิเคราะห์บริเวณอ่าวไทย

จากการวิเคราะห์สีนามิที่เกิดจากแผ่นดินไหวขนาด 9.0 สึนามิใช้เวลาเดินทางถึง นราธิวาส 11 ชั่วโมง, ตราด 15 ชั่วโมง, ประจวบคีรีขันธ์ 16.5 ชั่วโมง, เพชรบุรี 19 ชั่วโมง และกรุงเทพฯ 20 ชั่วโมง และพบว่าขนาดแผ่นดินไหวมีผล กับเวลามาถึงของคลื่นน้อยมากคือไม่ถึง 2%

จากการวิเคราะห์แผ่นดินไหวขนาด 9.0 ที่นราธิวาสมีความสูงคลื่นสูงสุด 0.97 เมตรที่ทะเลลึก 4.4 เมตร ความเร็วของกระแสน้ำสูงสุด 0.27 เมตรต่อวินาทีที่ทะเลลึก 15.6 เมตรและเกาะกูด จ.ตราด ได้ความสูงคลื่นสูงสุด 0.38 เมตรที่ทะเลลึก 5.4 เมตร ความเร็วของกระแสน้ำสูงสุด 0.15 เมตรต่อวินาทีที่ทะเลลึก 17.5 เมตร ส่วนชายฝั่ง เวียดนามตอนกลางมีความเร็วกระแสน้ำประมาณ 1.7 เมตรต่อวินาที ความสูงคลื่น 3.8 เมตรที่ทะเลลึก 20 เมตร จึงมี คำต่างกันมากกับบริเวณอ่าวไทย ทั้งนี้เพราะสภาพภูมิประเทศที่ทำให้คลื่นเลี้ยวเบนเข้าอ่าวไทย

จากการวิเคราะห์ผสของขนาดแผ่นดินไหวพบว่าเมื่อขนาดแผ่นดินไหวเพิ่มจาก 8.0 เป็น 8.5 ค่าความสูงคลื่น เพิ่มขึ้นประมาณ 3 เท่า ความเร็วกระ่แสน้ำเพิ่มขึ้นประมาณ 2 เท่า และเมื่อขนาดแผ่นดินไหว เพิ่มจาก 8.5 เป็น 9.0ค่า ความสูงคลื่นเพิ่มขึ้นประมาณ 2 เท่า ความเร็วกระแสน้ำเพิ่มขึ้นประมาณ 2 เท่า ขนาดแผ่นดินไหวมีผลกับความสูงของ คลื่นและความเร็วกระแสน้ำอย่างมีนัยสำคัญ

ภาควิชา	วิศวกรรมโยธา
สาขาวิชา	วิศวกรรมโยธา
ปีการศึกษา	2549

ลายมือชื่อนิสิต	215	h.
ลายมือชื่ออาจารย์ที่	ปรึกษา	Art

4770316621 : MAJOR CIVIL ENGINEERING

KEY WORD : TSUNAMI / EARTHQUAKE/NUMERICAL SIMULATION

NOPPORN SAELEM: SIMULATION OF TSUNAMI AFFECTING THE GULF OF THAILAND: ASST.PROF. ANAT RUANGRASSAMEE, Ph.D.,

161 pp, ISBN 974-14-3509 -6

In this study, the simulation of tsunamis in the Gulf of Thailand is conducted. The infrastructures in the Gulf of Thailand, for example, gas pipelines and platforms can be affected by tsunamis that are generated by earthquakes in the western part of the Philippines. Six cases of fault ruptures are considered for earthquakes with magnitudes of 8.0, 8.5, and 9.0 corresponding to earthquake return periods of 63, 205, and 667 years, respectively. The linear shallow water wave theory in spherical coordinate system is used for tsunami simulation in the large area covering Southeast Asia while the nonlinear shallow water wave theory in Cartesian coordinate system is used for tsunami simulation in the Gulf of Thailand.

From the simulation of the tsunami generated by the Mw 9 earthquake, the tsunami arrives Narathiwat in 11 hrs, Trat in 15 hrs, Prachuapkhirikhan in 16.5 hrs, Phetchaburi in 19 hrs, and Bangkok in 20 hrs. It is found that the arrival time is slightly affected by the earthquake magnitude.

For an earthquake magnitude of 9.0, the tsunami height is 0.97 m at a sea depth of 4.4 m and the current velocity is 0.27 m/s at a sea depth of 15.6 m in Narathiwat. And the tsunami height is 0.38 m at a sea depth of 5.4 m and the current velocity is 0.15 m/s at a sea depth of 17.5 m in Trat. At the central coast of Vietnam, the tsunami height is 3.8 m and the current velocity is 1.7 m/s at a sea depth of 20 m. The large difference of tsunami height and current velocity is due to the diffraction of waves into the Gulf of Thailand.

The effect of earthquake magnitudes on tsunami height and current velocity is investigated. As the earthquake magnitude increases from 8.0 to 8.5, the tsunami height increases by 3 times and the current velocity increases by 2 times. And when the earthquake magnitude increases from 8.5 to 9.0, the tsunami height and the current velocity increases by 2 times. It is obvious that the earthquake magnitude significantly affects tsunami height and current velocity.

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงอย่างสมบูรณ์ได้ด้วยความช่วยเหลืออย่างดีของผู้ช่วย ศาสตราจารย์ ดร.อาณัติ เรื่องรัศมี อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ซึ่งท่านได้ให้คำแนะนำและข้อคิด ต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์อย่างมากในงานวิจัยในครั้งนี้มาโดยตลอด รวมถึงการตรวจสอบแก้ไข วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ด้วย ซึ่งข้าพเจ้ารู้สึกซาบซึ้งในพระคุณของอาจารย์เป็นอย่างยิ่งจึงใคร่ ขอขอบพระคุณไว้ ณ โอกาสนี้

ข้าพเจ้าขอกราบขอบพระคุณ ศาสตราจารย์ ดร. ปณิธาน ลักคุณะประสิทธิ์ ในฐานะ ประธานกรรมการสอบ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปราโมทย์ โศจิสุภร ในฐานะกรรมการสอบที่ ได้ให้ความกรุณาให้คำแนะนำและตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่องของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้จนสำเร็จ เรียบร้อยสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

สุดท้ายนี้ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณอาจารย์ทุกท่านที่กรุณาอบรมสั่งสอนทั้งในอดีตและ ปัจจุบันและที่สำคัญผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ บิดา มารดา รวมถึงญาติพี่น้องทุกคนที่คอยให้ กำลังใจรวมทั้ง เพื่อนๆ รุ่นพี่และรุ่นน้องทุกท่านที่คอยให้กำลังใจและคำแนะนำที่เป็นประโยชน์ ตลอดจนความช่วยเหลือในทุก ๆ ด้านจนสำเร็จการศึกษา

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย	۹
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	۹
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญ	I
สารบัญตาราง	J
สารบัญรูป	J
บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 ความสำคัญของปัญหา	1
1.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	3
1.3 วัตถุประสงค์ของงานวิจัย	23
1.4 ขอบเขตของงา <mark>นวิจัย</mark>	24
ับทที่ 2 หลักการและทฤษฎีที่เกี <mark>่ยวข้อ</mark> ง	25
2.1 ลักษณะทางกายภ <mark>าพของสึนามิ</mark>	25
2.2 การจำลองสึนามิ	27
2.3 การกำหนดสภาวะเริ่มและสภาวะที่ขอบ	36
2.4 การหาค่าความเร็วของกระแสน้ำ	37
2.5 ความคลาดเ <mark>ค</mark> ลื่อนในการคำนวณ	37
บทที่ 3 กลไกการเกิดแผ่นดินไหวในประเทศฟิลิปปินส์	39
3.1 การศึกษาเกี่ยวกับรอยเลื่อนในประเทศฟิลิปปินส์	40
3.2 การคำนวณคาบการกลับของแผ่นดินไหว	49
3.3 การหาค่าพารามิเตอร์ของรอยเลื่อน	52
3.4 การคำนวณหาขนาดการยกตัวของพื้นทะเล	58
3.5 การเลือกกำหนดพารามิเตอร์ของรอยเลื่อน	61
3.6 ค่าเริ่มต้นของการเกิดสึนามิ	65
บทที่ 4 การวิเคราะห์ผล	68
4.1 ภูมิประเทศและความลึกท้องน้ำ	69
4.2 การเลือกช่วงเวลาแต่ละขั้น	72

	หน้า
4.3 การกำหนดตำแหน่งต่างๆที่ใช้พิจารณา	75
4.4 การวิเคราะห์เวลามาถึงของคลื่น	77
4.5 ผลของขนาดแผ่นดินไหวต่อความสูงคลื่น	79
4.6 การวิเคราะห์ความเร็วกระแสน้ำที่แปรผันตามเวลา	84
4.7 การตรวจสอบค่าความเร็วกระแสน้ำ	87
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ	92
รายการอ้างอิง	94
ภาคผนวก	98
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์	161

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1.1 ตารางเปรียบเทียบ ค่าของ N ,M และ อัตราส่วนของความสูงคลื่น	
(Shuto และคณะ ,1986)	4
3.1 คุณสมบัติของแหล่งกำเนิดแผ่นดินไหว(Torregosa, 2001)	46
3.2 การจำแนกรอยเลื่อนในฟิลิปปินส์(Torregosa, 2001)	48
3.3 คาบการกลับของแผ่นดินไหว	51
3.4 ข้อมูลแผ่นดินไหวที่ใช้ในการวิเคราะห์ (Somerville และคณะ, 2002)	54
3.5 สมการที่ได้จากผลการวิเคราะห์ (Somerville และคณะ, 2002)	55
3.6 เปรียบเทียบข้อมูลลักษณะแผ่นดินไหวบริเวณเขตมุดตัวของเปลือกโลก	
กับแผ่นดินไหวบนเปลือกโลก (Somerville และคณะ, 2002)	55
3.7 สมการแสดงความสัมพันธ์ระหว่างขนาดของแผ่นดินไหวกับขนาดของรอยเลื่อน	56
3.8 พารามิเตอร์ของรอยเลื่อนตามสมการของ Papazachos และคณะ) 2004)	58
3.9 ขนาดของพารามิเตอร์ รอ <mark>ย</mark> เลื่ <mark>อย</mark> ตามขนาดแผ่นดินไหวต่างๆ	61
 4.1 แสดงการเปรียบเทียบช่วงเวลาแต่ละขั้นตามความลึกของท้องน้ำ 	73
4.2 แสดงตำแหน่งจุดวัดทั้ง 16 จุด	76
4.3 เวลามาถึงของคลื่น	78
4.4 เปรียบเทียบ ความสูงคลื่นที่จุด 14 (สงขลา)	79
4.5 เปรียบเทียบ ความสูงคลื่นที่ชายฝั่ง บริเวณจุดที่ 14	81
4.6 เปรียบเทียบ ความเร็วกระแสน้ำ ที่เปลี่ยนแปลงตามเวลาของจุดที่ 14(สงขลา)	84
4.7 เปรียบเทียบ ความเร็วกระแสน้ำที่ชายฝั่งที่มีความลึกมากว่า 15 เมตรบริเวณสงขลา.	86

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญรูป

รูปที่	หน้า
1.1	แสดงรอยเลื่อนหมายเลข 1, 2 และ3 ที่จะใช้ในการจำลอง (GEBCO)2
1.2	การเปรียบเทียบ ค่าของ N ,M และ อัตราส่วนของความสูงคลื่น (Shuto และคณะ ,1986)3
1.3	แผนที่ภูมิประเทศของส่วนตอนใต้ของช <mark>า</mark> ยฝั่งแปซิฟิก ประเทศแคนาดา
	้ (Murty และ Crean, 1986)6
1.4	แสดงตำแหน่งศูนย์กลางขอ <mark>งแผ่นดินไหวและตำแหน่งขอ</mark> งสถานีวัดคลื่น
	(Titov และ Gonzalez,1997)
1.5	ลักษณะของการเคลื่อนตัวของแผ่นเปลือกโลกที่ใช้ในแบบจำลอง
	(Titov และ Gonzalez, 1997)9
1.6	แสดงการเปรียบเทียบข้อมูลที่ได้จากการทำแบบจำลองและข้อมูลที่ได้จากสถานีวัดคลื่น
	(Titov และGonzalez,1997)9
1.7	แสดงการเปรียบเทียบข้อมู <mark>ลระดับความสูงของคลื่นกับข้อมูลที่ได้จากการสำรวจบริเวณซายฝั่ง</mark>
	ของเกาะโอคุชีริ (Okushiri) (Titov แล <mark>ะ Gonzalez</mark> , 1997)
1.8	การจำลองวิเคราะห์ 2 มิติแบบพ <mark>ลศาสตร์ (Ohmach</mark> i และคณะ, 2001)11
1.9	การเปรียบเทียบความสูงคลื่นจากการวิเคราะห์ 2 มิติแบบพลศาสตร์และสถิต
	(Ohmachi และคณะ ,2001)11
1.10	การเปรียบเทียบผลการวิเคราะห์ แบบพลศาสตร์และสถิต (Ohmachi และคณะ ,2001)12
1.11	แสดงสถานีวัดน้ำ 3 แห่ง:แม่น้ำ Tokachi(#1), Tomakomai(#2),Kuji(#3) และจุดศูนย์กลาง
	แผ่นดินไหว (Santos และ Imamura, 2003)13
1.12	แสดงรอยเลื่อนเป็นแบบย่อยๆ 9 ส่วน(Santos และ Imamura, 2003)13
1.13	แสดงเปรียบเทียบระดับน้ำที่คำนวณกับที่วัดได้ จากเครื่องวัดที่ แม่น้ำTokachi
	(Santos และ Imamura, 2003)14
1.14	แสดงเปรียบเทียบระดับน้ำที่คำนวณกับที่วัดได้ จากเครื่องวัดที่ Tomakomai
	(Santos และ Imamura, 2003)14
1.15	แสดงเปรียบเทียบระดับน้ำที่คำนวณกับที่วัดได้ จากเครื่องวัด Kuji
	(Santos และ Imamura, 2003)14
1.16	แสดงการเคลื่อนตัวของพื้นทะเลจาก NOAA และ USGS(Philip LF. Liu ,2005)16

1.17	แสดงการเปรียบเทียบผลจาการจำลองทางคณิตศาสตร์และระดับน้ำที่วัดได้จริง	
	(Philip LF. Liu, 2005)	.17
1.18	แสดงพื้นที่ศึกษา, GEODYSSEA GPS Network (สามเหลี่ยม) และตำแหน่ง IGS และ	
	APSGP(จุด)(Michel และ คณะ, 2000)	.19
1.19	แสดงพื้นที่ศึกษา (ZHU คณะ, 2000)	.20
1.20	แสดงความลึกจุดศูนย์กลางแผ่นดินไหว ตามบริเวณรอยเลื่อนมะนิลา	
	(ZHU คณะ, 2000)	.20
1.21	แสดงแตกต่าง ตามบริเวณรอยเลื่อนมะนิลา (ZHU คณะ, 2000)	.21
1.22	แสดงการกระจายของจุดศู <mark>นย์กลางแผ่นดินไหวบริเวณรอยเลื่อนมะนิลา</mark>	
	(ZHU คณะ, 2000)	.21
1.23	แสดงการเคลื่อนที่ของเปลือกโลกบริเวณหมู่เกาะฟิลิปินส์	
	(Philippine Institute of Volcanology and Seismology)	.22
1.24	แสดงการกระจายของจุดศูนย์กลางแผ่นดินไหวบริเวณหมู่เกาะฟิลิปินส์	
	(http://neic.usgs.gov/neis/world/philippines/)	.22
1.25	ขอบเขตบริเวณที่ทำการวิเคราะห์ (The General Bathymetric Chart of the Oceans)	.24
2.1	แสดงลักษณะทางกายภาพของคลื่น (http://www.vcharkarn.com)	.25
2.2	แสดงลักษณะทางกายภาพของคลื่นเข้าสู่ชายฝั่ง (http://www.vcharkarn.com)	.26
2.3	แสดงลักษณะทางกายภาพของคลื่นเข้าสู่ชายฝั่ง (http://www.vcharkarn.com)	.26
2.4	รูปที่ 2.4 อนุภาคน้ำในระบบพิกัดฉาก	.27
2.5	รูปที่ 2.5 แสดงลักษณะของตัวแปร (Imamura และ Shuto, 1992)	33
2.6	แสดงลักษณะจุดของ <mark>คว</mark> ามสูงของน้ำที่วัดจากระดับน้ำทะเลและอัตราการไหล	
	(Imamura และ Shuto, 1992)	.35
2.7	แสดงลักษณะความแตกต่างของอัตราการใหลระหว่าง η ที่มีค่าเพิ่มขึ้นหรือลดลง	
	รูปของ N ₂ (Imamura และ Shuto, 1992)	.36
2.8	กราฟแสดงการเปรียบเทียบระหว่างค่าคลาดเคลื่อนที่เกิดจากการตัดปลาย	.38
3.1	แสดงรอยเลื่อนบริเวณมหาสมุทรแปซิฟิก (Kreemer และ Holt,2000)	.39
3.2	แสดงจุดศูนย์กลางแผ่นดินไหวบริเวณมหาสมุทรแปซิฟิก (Kreemer และ Holt,2000)	40
3.3	แสดงการเคลื่อนที่ของเปลือกโลกบริเวณหมู่เกาะฟิลิปินส์	
	(Philippine Institute of Volcanology and Seismology)	.41

J.4 g	รูปที่ 3.4 แสดงรอยเลือนและตำแหน่งที่สำคัญของฟิลิปปินส์	
((Bautista et. al., Tectonophysics, 2001)	41
3.5 เ	แสดงถึงจุดศูนย์กลางแผ่นดินไหวที่เกิดบริเวณหมู่เกาะประเทศฟิลิปปินส์ตั้งแต่ปี	
	ค.ศ.1619 ถึง 1997(Barlotome และคณะ,2001)	42
3.6	แสดงถึงรูปตัด D-D (Barlotome และคณะ,2001)	43
3.7	แสดงถึงรูปตัด E-E (Barlotome และคณะ,2001)	44
3.8	แสดงถึงรูปตัด F-F (Barlotome และคณะ,2001)	45
3.9	แสดงโซนแผ่นดินไหวในหมู่เกาะฟิลิปปินส์(Torregosa, 2001)	47
3.10) การจำแนกรอยเลื่อนในหมู่เกาะฟิลิปปินส์ (Torregosa, 2001)	49
3.11	จุดศูนย์กลางแผ่นดินไหวที่เกิดบริเวณหมู่เกาะประเทศฟิลิปปินส์ตั้งแต่ปี	
	ค.ศ.1963 ถึง 2006(ANSS <mark>)</mark>	50
3.12	. ความสัมพันธ์ระหว่างอัตราการเกิดแผ่นดินใหวต่อปีกับขนาด	51
3.13	ความสัมพันธ์ระหว่างคาบการกลับของแผ่นดินไหวกับขนาด	51
3.14	- จุดกำเนิดแผ่นดินไหว ที่ใช้ในการวิเคราะห์ (Papazachos และคณะ, 2004)	52
3.15	6 ความสัมพันธ์ของขนา <mark>ดแผ่นดินไหวจากการวิเคราะห์ (Papazachos และคณะ, 2004)</mark>	53
3.16	ร ความสัมพับธ์ระหว่างคว <mark>ามยาวของรอยเลื่อบอับขบาดแผ่บดิบ</mark> ไหว	56
3.17	้ ความสัมพันธ์ระหว่างความ <mark>กว้างของรอยเลื่อนกับขน</mark> าดแผ่นดินใหว	57
3.17 3.18	้ ความสัมพันธ์ระหว่างความกว้างของรอยเลื่อนกับขนาคแผ่นคินไหว ความสัมพันธ์ระหว่างพื้นที่ของรอยเลื่อนกับขนาคแผ่นคินไหว	57 57
3.17 3.18 3.19	่ ความสัมพันธ์ระหว่างความกว้างของรอยเลื่อนกับขนาดแผ่นดินไหว ความสัมพันธ์ระหว่างพื้นที่ของรอยเลื่อนกับขนาดแผ่นดินไหว ความสัมพันธ์ระหว่างระยะเกลื่อนที่ของรอยเลื่อนกับขนาดแผ่นดินไหว	57 57 57
3.17 3.18 3.19 3.20	์ ความสัมพันธ์ระหว่างความกว้างของรอยเลื่อนกับขนาดแผ่นดินไหว ความสัมพันธ์ระหว่างพื้นที่ของรอยเลื่อนกับขนาดแผ่นดินไหว ความสัมพันธ์ระหว่างระยะเกลื่อนที่ของรอยเลื่อนกับขนาดแผ่นดินไหว) ลักษณะรอยเลื่อนและตำแหน่งอ้างอิง (Mansinha และ Smylie, 1971)	57 57 57 58
3.17 3.18 3.19 3.20 3.21	ัความสัมพันธ์ระหว่างความกว้างของรอยเลื่อนกับขนาดแผ่นดินไหว ความสัมพันธ์ระหว่างพื้นที่ของรอยเลื่อนกับขนาดแผ่นดินไหว ความสัมพันธ์ระหว่างระยะเกลื่อนที่ของรอยเลื่อนกับขนาดแผ่นดินไหว กักษณะรอยเลื่อนและตำแหน่งอ้างอิง (Mansinha และ Smylie, 1971) เปรียบเทียบมุมเทเท่ากับ 45 องศา และ จุดกำเนิดที่ความลึกต่างๆ	57 57 57 58 60
 3.17 3.18 3.19 3.20 3.21 3.22 	์ ความสัมพันธ์ระหว่างความกว้างของรอยเลื่อนกับขนาดแผ่นดินไหว ความสัมพันธ์ระหว่างพื้นที่ของรอยเลื่อนกับขนาดแผ่นดินไหว ความสัมพันธ์ระหว่างระยะเกลื่อนที่ของรอยเลื่อนกับขนาดแผ่นดินไหว ลักษณะรอยเลื่อนและตำแหน่งอ้างอิง (Mansinha และ Smylie, 1971) เปรียบเทียบมุมเทเท่ากับ 45 องศา และ จุดกำเนิดที่ความลึกต่างๆ เปรียบเทียบ จุดกำเนิดที่ความลึก 25 กิโลเมตร และ มุมเทต่างๆ	57 57 57 58 60 60
 3.17 3.18 3.19 3.20 3.21 3.22 3.23 	์ ความสัมพันธ์ระหว่างความกว้างของรอยเลื่อนกับขนาดแผ่นดินไหว ความสัมพันธ์ระหว่างพื้นที่ของรอยเลื่อนกับขนาดแผ่นดินไหว ความสัมพันธ์ระหว่างระยะเกลื่อนที่ของรอยเลื่อนกับขนาดแผ่นดินไหว ลักษณะรอยเลื่อนและตำแหน่งอ้างอิง (Mansinha และ Smylie, 1971) เปรียบเทียบมุมเทเท่ากับ 45 องศา และ จุดกำเนิดที่ความลึกต่างๆ เปรียบเทียบ จุดกำเนิดที่ความลึก 25 กิโลเมตร และ มุมเทต่างๆ	57 57 57 58 60 60 61
 3.17 3.18 3.19 3.20 3.21 3.22 3.23 3.24 	ัความสัมพันธ์ระหว่างความกว้างของรอยเลื่อนกับขนาดแผ่นดินไหว ความสัมพันธ์ระหว่างพื้นที่ของรอยเลื่อนกับขนาดแผ่นดินไหว ความสัมพันธ์ระหว่างระยะเคลื่อนที่ของรอยเลื่อนกับขนาดแผ่นดินไหว ลักษณะรอยเลื่อนและตำแหน่งอ้างอิง (Mansinha และ Smylie, 1971) เปรียบเทียบมุมเทเท่ากับ 45 องศา และ จุดกำเนิดที่ความลึกต่างๆ เปรียบเทียบ จุดกำเนิดที่ความลึก 25 กิโลเมตร และ มุมเทต่างๆ รอยเลื่อนแบบที่ 1 (Mw=9.0)	57 57 57 58 60 60 61
 3.17 3.18 3.19 3.20 3.21 3.22 3.23 3.24 3.25 	ัความสัมพันธ์ระหว่างความกว้างของรอยเลื่อนกับขนาดแผ่นดินไหว ความสัมพันธ์ระหว่างพื้นที่ของรอยเลื่อนกับขนาดแผ่นดินไหว ความสัมพันธ์ระหว่างระยะเคลื่อนที่ของรอยเลื่อนกับขนาดแผ่นดินไหว ลักษณะรอยเลื่อนและตำแหน่งอ้างอิง (Mansinha และ Smylie, 1971) เปรียบเทียบมุมเทเท่ากับ 45 องศา และ จุดกำเนิดที่ความลึกต่างๆ เปรียบเทียบ จุดกำเนิดที่ความลึก 25 กิโลเมตร และ มุมเทต่างๆ รอยเลื่อนแบบที่ 1 (Mw=9.0) รอยเลื่อนแบบที่ 2 (Mw=8.5)	57 57 57 58 60 61 62 62
 3.17 3.18 3.19 3.20 3.21 3.22 3.23 3.24 3.25 3.26 	ร ความสัมพันธ์ระหว่างความกว้างของรอยเลื่อนกับขนาดแผ่นดินไหว ความสัมพันธ์ระหว่างพื้นที่ของรอยเลื่อนกับขนาดแผ่นดินไหว ความสัมพันธ์ระหว่างระยะเคลื่อนที่ของรอยเลื่อนกับขนาดแผ่นดินไหว ถ้าษณะรอยเลื่อนและตำแหน่งอ้างอิง (Mansinha และ Smylie, 1971) เปรียบเทียบมุมเทเท่ากับ 45 องศา และ จุดกำเนิดที่ความลึกต่างๆ เปรียบเทียบ จุดกำเนิดที่ความลึก 25 กิโลเมตร และ มุมเทต่างๆ รอยเลื่อนแบบที่ 1 (Mw=9.0) รอยเลื่อนแบบที่ 2 (Mw=8.5)	57 57 57 58 60 61 62 62 63
 3.17 3.18 3.19 3.20 3.21 3.22 3.23 3.24 3.25 3.26 3.27 	ร ความสัมพันธ์ระหว่างความกว้างของรอยเลื่อนกับขนาดแผ่นดินไหว ความสัมพันธ์ระหว่างพื้นที่ของรอยเลื่อนกับขนาดแผ่นดินไหว ความสัมพันธ์ระหว่างระยะเคลื่อนที่ของรอยเลื่อนกับขนาดแผ่นดินไหว ถ้าษณะรอยเลื่อนและตำแหน่งอ้างอิง (Mansinha และ Smylie, 1971) เปรียบเทียบมุมเทเท่ากับ 45 องศา และ จุดกำเนิดที่ความลึกต่างๆ เปรียบเทียบ จุดกำเนิดที่ความลึก 25 กิโลเมตร และ มุมเทต่างๆ รอยเลื่อนแบบที่ 1 (Mw=9.0) รอยเลื่อนแบบที่ 2 (Mw=8.5)	57 57 57 58 60 61 62 62 63 63
 3.17 3.18 3.19 3.20 3.21 3.22 3.23 3.24 3.25 3.26 3.27 3.28 	ร ความสัมพันธ์ระหว่างความกว้างของรอยเลื่อนกับขนาคแผ่นดินไหว ความสัมพันธ์ระหว่างพื้นที่ของรอยเลื่อนกับขนาดแผ่นดินไหว ความสัมพันธ์ระหว่างระยะเคลื่อนที่ของรอยเลื่อนกับขนาดแผ่นดินไหว ก้านสัมพันธ์ระหว่างระยะเคลื่อนที่ของรอยเลื่อนกับขนาดแผ่นดินไหว ก้านสัมพันธ์ระหว่างระยะเคลื่อนที่ของรอยเลื่อนกับขนาดแผ่นดินไหว ก้านสัมพันธ์ระหว่างระยะเคลื่อนที่ของรอยเลื่อนกับขนาดแผ่นดินไหว ก้านสายเพิ่มพันธ์ระหว่างระยะเคลื่อนที่ของรอยเลื่อนกับขนาดแผ่นดินไหว ก้านสัมพันธ์ระหว่างระยะเคลื่อนที่ของรอยเลื่อนกับขนาดแผ่นดินไหว ก้านสัมพันธ์ระหว่างระยะเคลื่อนที่ของรอยเลื่อนกับขนาดแผ่นดินไหว	57 57 57 58 60 61 61 62 62 63 63 64
 3.17 3.18 3.19 3.20 3.21 3.22 3.23 3.24 3.25 3.26 3.27 3.28 3.29 	ร ความสัมพันธ์ระหว่างความกว้างของรอยเลื่อนกับขนาคแผ่นคินไหว ความสัมพันธ์ระหว่างพื้นที่ของรอยเลื่อนกับขนาคแผ่นคินไหว	57 57 57 58 60 61 62 63 63 63 64 65

3.31	รูปตัดการยกตัวของพื้นเนื่องจากรอยเลื่อนแบบที่ 3 (Mw=8.5)	.66
3.32	รูปตัดการยกตัวของพื้นเนื่องจากรอยเลื่อนแบบที่ 4 (Mw=8.5)	.66
3.33	รูปตัดการยกตัวของพื้นเนื่องจากรอยเลื่อนแบบที่ 5 (Mw=8.0)	66
3.34	รูปตัดการยกตัวของพื้นเนื่องจากรอยเลื่อนแบบที่ 6 (Mw=8.0)	.67
4.1	แสดงพื้นที่สำหรับการนวณระยะไกล (R1)	70
4.2	แสดง Section 1-1	70
4.3	แสดง Section 2-2	71
4.4	แสดงพื้นที่สำหรับการคำนวณระยะใกล้ (R2)	.71
4.5	แสดง Section 1-1	72
4.6	แสดง Section 2-2	72
4.7	แสดงจุดที่ทำการวัดค่าเพื่อเปรียบเทียบ	.74
4.8	เปรียบเทียบความสูงสำหรับช่วงเวลาแต่ละ <mark>ขั้นต่างๆที่จุด 1</mark>	.74
4.9	เปรียบเทียบความสูงสำหรับช่วงเวลาแต่ละขั้นต่างๆ ที่จุด 2	.75
4.10	เปรียบเทียบความสูงสำหรับช่วงเวลาแต่ละขั้นต่างๆ ที่จุด 3	.75
4.11	แสดงตำแหน่งจุดวัดทั้ง 16 จุด	.76
4.12	ความสูงคลื่นที่จุด 1	.77
4.13	ความสูงคลื่นที่จุด 4	.77
4.14	ความสูงคลื่นที่จุด 6	.77
4.15	ความสูงคลื่นที่จุด 10	.77
4.16	ความสูงคลื่นที่จุด 14	77
4.17	เวลามาถึงของคลื่นน้อยที่สุดอ่าวไทย	.79
4.18	ความสูงคลื่น จากรอยเลื่อนกรณีที่ 1	.80
4.19	ความสูงคลื่น จากรอยเลื่อนกรณีที่ 2	.80
4.20	ความสูงคลื่น จากรอยเลื่อนกรณีที่ 3	.80
4.21	ความสูงคลื่น จากรอยเลื่อนกรณีที่ 4	.80
4.22	ความสูงคลื่น จากรอยเลื่อนกรณีที่ 5	.81
4.23	ความสูงคลื่น จากรอยเลื่อนกรณีที่ 6	.81
4.24	ความสูงคลื่นสูงสุดชายฝั่งของจุดที่ 14 เทียบแผ่นดินไหวขนาดต่างๆ	.82
4.25	ความสูงคลื่นรวมสูงสุดในอ่าวไทยจากแผ่นดินไหวขนาด 9	.83
4.26	ความสูงคลื่นรวมสูงสุดในอ่าวไทยจากแผ่นดินไหวขนาด 8.5	.83
4.27	ความเร็วกระแสน้ำ กรณีที่1	.84

4.28 ความเร็วกระแสน้ำ กรณีที่ 2	84
4.29 ความเร็วกระแสน้ำ กรณีที่ 3	85
4.30 ความเร็วกระแสน้ำ กรณีที่ 4	85
4.31 ความเร็วกระแสน้ำ กรณีที่ 5	85
4.32 ความเร็วกระแสน้ำ กรณีที่ 6	85
4.33 ความเร็วกระแสน้ำสูงสุดชายฝั่งของจุดที่ 14 เทียบแผ่นดินไหวขนาดต่างๆ	86
4.34 เปรียบเทียบความเร็วกระแสน้ำ จุดที่ 4	87
4.35 เปรียบเทียบความเร็วกระแสน้ <mark>ำ จุดที่ 6</mark>	88
4.36 เปรียบเทียบความเร็วกระแสน้ำ จุดที่ 10	
4.37 เปรียบเทียบความเร็วกร <mark>ะแสน้ำ จุดที่</mark> 14	
4.38 เปรียบเทียบความเร็วกระแสน้ำ จุดที่ 7	89
4.39 เปรียบเทียบความเร็วกระแสน้ำ จุดที่ 15	89
4.40 ความเร็วกระแสน้ำรวมสู <mark>งสุดในอ่าวไทย</mark>	90
4.41 ทิศทางความเร็วกระแสน้ำรวมสูงสุดในอ่าวไทย(ไม่มีสเกล)	91

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความสำคัญของปัญหา

เมื่อวันที่ 26 ธันวาคม พ.ศ. 2547 ได้เกิดเหตุการณ์แผ่นดินไหวขนาด 9.0 ที่นอกชายฝั่ง ตะวันตก ทางตอนเหนือของเกาะสุมาตรา ประเทศอินโดนีเซีย ซึ่งเหตุการณ์ครั้งนี้ถือได้ว่าเป็นการเกิด แผ่นดินไหวที่ใหญ่เป็นอันดับ 5 นับตั้งแต่ปี ค.ศ. 1900 และใหญ่ที่สุดนับตั้งแต่แผ่นดินไหวอลาสกาใน ปี ค.ศ. 1964

เหตุการณ์แผ่นดินไหวขนาด 9.0 นี้ ได้ทำให้เกิดสึนามิขึ้นในวงกว้าง ในพื้นที่จังหวัดทางภาคใต้ ซึ่งเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญของประเทศไทย รวมทั้งส่งผลให้มีผู้เสียชีวิตและบาดเจ็บเป็นจำนวน มากจากเหตุการณ์สึนามิครั้งนี้ทำให้ต้องตระหนักถึงความเสี่ยงภัยจากผลกระทบของสึนามิในพื้นที่ บริเวณอ่าวไทย เพราะเป็นบริเวณที่กำเนิดแผ่นดินไหวจากรอยเลื่อนที่อยู่ในประเทศใกล้เคียง เช่น ประเทศฟิลิปปินส์

เนื่องจากบริเวณอ่าวไทยเป็นแหล่งอาศัยของสัตว์ทะเล, เป็นแหล่งท่องเที่ยวและเป็นที่ตั้งของ โครงสร้างเกี่ยวกับสาธารณูปโภคที่สำคัญของประเทศ ดังนั้นการวิเคราะห์ผลกระทบจากสึนามิ จึงมี ความจำเป็นอย่างยิ่งเพื่อป้องกันความเสียหายที่อาจจะเกิดขึ้นกับโครงสร้างสาธารณูปโภคที่สำคัญของ ประเทศได้

สำหรับการศึกษาครั้งนี้ จะทำการศึกษาสึนามิที่เกิดจากรอยเลื่อนที่อยู่บริเวณหมู่เกาะต่างๆ ของประเทศฟิลิปปินส์ โดยจะทำการจำลองการเกิดสึนามิ ที่เกิดจากการเคลื่อนตัวของเปลือกโลก บริเวณประเทศฟิลิปปินส์ในมหาสมุทรแปซิฟิก เนื่องจากอ่าวไทยเป็นบริเวณที่ติดกับมหาสมุทรแปซิฟิก ด้วย จึงมีโอกาสที่สึนามิจะเคลื่อนที่จากหมู่เกาะฟิลิปปินส์เข้าสู่บริเวณอ่าวไทยได้ ดังรูปที่ 1.1

รูปที่ 1.1 แสดงรอยเลื่อนหมายเลข 1,2 และ3 ที่จะใช้ในการจำลอง (The General Bathymetric Chart of the Oceans)

1.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

เมื่อ

1.2.1 การจำลอง (Simulation)

Shuto และคณะ (1986) ได้ศึกษาว่า การวิเคราะห์เชิงตัวเลข ในการคำนวณผลลัพธ์ที่ได้ของ การทำการจำลอง (Simulations) ขึ้นอยู่กับขนาดกริด เพื่อที่จะทำให้เข้าใจสิ่งที่เป็นเงื่อนไขได้ง่ายขึ้น สิ่งที่เพิ่มเติมเข้าไปในเงื่อนไขการคำนวณ CFL (Courant-Friedrichs-Lewy) ค่าของ *N* ที่เป็นตัวเลข เกี่ยวกับจำนวนกริด (grid) ต่อความยาวคลื่นแต่ละคลื่นที่เป็นปัจจัยพื้นฐานที่สำคัญ โดยในการ ทดสอบได้ทำการจำลองคลื่นแบบ 1 มิติ กำหนดให้

$$N = L/\Delta x \tag{1.1}$$

$$M = \Delta t / \Delta t_c \times 100 \tag{1.2}$$

L = ความยาวคลื่น Δt = ช่วงเวลาแต่ละขั้น Δt_c = ช่วงเวลาแต่ละขั้น ที่คำนวณจากเงื่อนไขของ CFL = $\Delta x/\sqrt{gh}$ Δx = ขนาดกริด ในบริเวณที่พิจารณา

จากการทดสอบเปรียบเทียบค่า N กับ M ผลลัพธ์ที่รวบรวมได้ค่าที่ดีของ N ควรจะมีค่า มากกว่า 20 ดังรูปที่ 1.2 และตารางที่ 1.1

รูปที่ 1.2 การเปรียบเทียบ ค่าของ *N ,M* และ อัตราส่วนของความสูงคลื่น (Shuto และคณะ ,1986) ตารางที่ 1.1 ตารางเปรียบเทียบค่าของ *N ,M* และอัตราส่วนของความสูงคลื่น (Shuto และคณะ ,1986)

Resolution	CFL cond.			Pro	paga ted	distan	ce/wave	length	1		
N	М	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
5	10	0.66	0.52	0.45	0.39	0.35	0.32	0.30	0.28	0.26	0.25
	50	0.71	0.58	0.50	0.45	0.41	0.37	0.35	0.32	0.31	0.29
	90	0.85	0.79	0.78	0.66	0.68	0.63	0.60	0.60	0.53	0.55
10	10	0.97	0.87	0.79	0.73	0.67	0.63	0.60	0.57	0.54	0.52
	50	0.99	0.92	0.84	0.78	0.74	0.70	0.66	0.63	0.60	0.58
	90	0.99	1.02	1.02	0.99	0.94	0.93	0.93	0.92	0.89	0.87
20	10 50 90	1,05 0,98	1.05 1.05 1.00	1.03 1.04 1.01	1.00 1.03 1.03	0.97 1.01 1.04	0.95 0.99 1.04	0.92	0.90 0.94 1.05	0.87 0.92 1.04	0.85 0.91 1.05
30	10	0,99	1.04	1,06	1.06	1.05	1.04	1.03	1.02	1.01	1.00
	50	0,98	1.02	1,06	1.06	1.06	1.05	1.05	1.04	1.03	1.03
	90	1,00	1.01	0,99	0.98	0.99	1.00	1.01	1.02	1.03	1.03
60	10	1.00	1.01	0.99	0,98	1.00	1.01	1.02	1.04	1.04	1.05
	50	1.00	1.01	1.01	0,99	0.98	0.99	1.00	1.02	1.02	1.03
	90	1.00	1.00	1.01	1,00	0.99	1.00	1.01	1.01	1.01	1.01
100	10 50 90	1.00	1.01 1.00 1.00	0.99 1.00 1.00	1.01 0.99 1.00	1.01 1.00 1.00	1.01 1.01 1.00	1.01 1.01 1.00	1.00 1.01 1.00	0,99 1.01 1.01	0,98 1,00 1,01

Ratio of wave height after a travel to the original height

จากการทดสอบที่ได้ ได้นำไปสู่เหตุการณ์สึนามิที่ Nihonkai–Chubu ในปี 1983 โดยได้กำหนด ขนาดกริดให้มีขนาดเล็กที่สุดคือ 30 เมตรและใช้ทฤษฎีคลื่นในน้ำตื้น (The shallow water wave theory) พบว่า ผลการวิเคราะห์เชิงตัวเลขสอดคล้องกับระดับน้ำที่เครื่องวัดบันทึกได้คือ ความสูงของ น้ำที่ขึ้นบนฝั่งสูงสุดและความสูงของน้ำบริเวณน้ำท่วมถึง ซึ่งระดับความสูงที่ลุกล้ำชายหาด (Run-up) คือ 15 เมตร โดยปกติแล้วการจำลองสึนามิ (Tsunami Simulation) นั้นขนาดกริดในทะเลลึกไม่มีกฎ ใดๆทั้งสิ้นที่จะใช้ในการตัดสินใจ ยกเว้นเงื่อนไขของ CFL ซึ่งการศึกษานี้เป็นการศึกษาเกี่ยวกับ การ เสนอค่า N คือ จำนวนกริดต่อความยาวแต่ละคลื่นซึ่งเป็นตัวแปรที่สำคัญเพื่อหลีกเลี่ยงการหน่วงเชิง ตัวเลข (Numerical Damping) ซึ่งอาจจะทำให้ภาพรวมของการจำลองคลาดเคลื่อนได้ ผลจากการ วิเคราะห์ถ้าเพียงมิติเดียว แนะนำให้เลือก N ให้มากกว่า 20 ซึ่งในการเลือกค่า N และความยาวคลื่นที่ เป็นเชิงเส้นตรง ขึ้นอยู่กับระดับความลึกของน้ำและพื้นที่กริด (Spatial Grid) จะสามารถช่วยในการ พิจารณาได้

การคำนวณสึนามิที่ Nihonkai Chubu ในปี 1983 ใช้ทฤษฎีคลื่นในน้ำตื่น ซึ่งผลออกมาเป็นที่ ยอมรับ ใกล้เคียงกับข้อมูลที่สำรวจได้ จุดที่สำคัญที่สุดในการจำลองความสูงที่ลุกล้ำชายหาด (The high run – up) คือ ขนาดของกริด (Grid System) ยิ่งเล็กมากยิ่งดี ในรายละเอียดของสภาพภูมิ ประเทศ (Topography) แม้ในทะเลลึกก็ตามแต่การวิเคราะห์ในปัจจุบันเป็นการกระทำที่ขาดการ พิจารณาเพื่อประโยชน์ในแง่สภาพภูมิประเทศ แต่ก็สามารถใช้ในการพิจารณาเกี่ยวกับการหน่วงเชิง ตัวเลขของคลื่นได้

Murty และ Crean (1986) ได้ทำการศึกษาการจำลองสึนามิที่เกิดจากแผ่นดินไหวบริเวณ Vancouver Islandที่ประเทศแคนนาดา ดังรูปที่ 1.3 ซึ่งขนาดเท่ากับ 7.3 ตามมาตราวัดริกเตอร์ ทำให้ เกิดการยกตัวของพื้นทะเลประมาณ 3 เมตร ทำการจำลองโดยใช้ทฤษฎีคลื่นในน้ำตื้น โดยกำหนด ขนาดตารางย่อย ในบริเวณที่พิจารณา ขนาดกริด เท่ากับ 2.62 กิโลเมตร และช่วงเวลาแต่ละขั้นเท่ากับ 30 วินาที หาได้จาก

$$\Delta t = \frac{\Delta x \Delta y}{\left[gd_{\max}\left(\Delta x^2 + \Delta y^2\right)\right]^{\frac{1}{2}}}$$
(1.3)

เมื่อ

รูปที่ 1.3 แผนที่ภูมิประเทศของส่วนตอนใต้ของชายฝั่งแปซิฟิก ประเทศแคนาดา (Murty และ Crean, 1986)

Holloway และคณะ (1986) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับความขรุขระของพื้นทะเล ที่มีผลต่อการ เคลื่อนที่ของสึนามิ ที่ใช้ในการทำเวลาเดินทางของสึนามิ (Tsunami travel time)

ผลที่ได้จากการศึกษา ถือว่าความขรุขระมีผลต่อเวลาการเคลื่อนที่ของคลื่น น้อยมากประมาณ ±1.5 นาทีต่อชั่วโมง จึงจะถือว่าใกล้เคียงกัน แต่ถ้าจะมีการวิเคราะห์ ถึงผลของความขรุขระก็จะเป็นสิ่ง ที่ดีเพื่อให้การเตือนภัยมีประสิทธิภาพมากขึ้น แต่ในทางปฏิบัติแล้วถ้าการทำเวลาเดินทางของสึนามิ มี ค่าน้อยกว่าความเป็นจริงก็ถือว่าปลอดภัย ที่จะใช้ในการเตือนภัย

Titov และ Gonzalez (1997) ได้ทำการศึกษาแบบจำลองสึนามิซึ่งใช้หลักการการกำเนิดตาม ทฤษฎีการเปลี่ยนแปลงรูปร่างเชิงเส้น (Elastic Deformation Theory) ของเปลือกโลกและใช้หลักการ การแพร่กระจายของคลื่นจากแบบจำลอง VTCS แบบจำลองนี้เป็นแบบจำลองที่เหมาะสมกับการ จำลองสึนามิจากแหล่งกำเนิดที่อยู่ใกล้อาลาสกา ซึ่งทำให้เกิดสึนามิบนชายฝั่งทะเลของหมู่เกาะฮาวาย การศึกษานี้ได้ทำการกำหนดส่วนประกอบในการทำแบบจำลองสึนามิโดยวิธีการแพร่กระจายของสึนา มิ (MOST Model) ซึ่งประกอบด้วย 1. การกำเนิด (Generation) โดยการทำให้เกิดการยกตัวของแผ่นเปลือกโลก ซึ่งมีผลให้น้ำ

เกิดการยกตัวเริ่มต้นของน้ำ ซึ่งก่อให้เกิดการแพร่กระจายของน้ำในแนวรัศมีของแหล่งกำเนิด ใน แบบจำลองนี้ได้สมมติให้แนวการยกตัวของน้ำมีลักษณะเหมือนกับการยกตัวของแผ่นเปลือกโลก

2. การแพร่กระจาย (Propagation) เนื่องจากแบบจำลองนี้ ได้ทำการจำลองการแพร่กระจาย ตัวของสึนามิจากแหล่งกำเนิดถึงบริเวณชายฝั่งที่พิจารณาเป็นระยะทางหลายพันกิโลเมตร ดังนั้น จึง รวมผลของความโค้งของผิวเปลือกโลกและตัวแปรอื่นๆ ที่สำคัญ เช่น แรงที่เกิดจากการหมุนของโลก (Coriolis Force) และการสลายตัวของพลังงาน (Dispersion) เป็นต้น ซึ่งการสลายตัวของพลังงานทำ ให้เกิดการเปลี่ยนแปลงรูปร่างของคลื่น ซึ่งทำให้เกิดคลื่นที่มีความเร็วที่ต่างกัน เนื่องจากความถี่ที่ แตกต่างกัน โดยที่ค่าการสลายตัวของพลังงานนี้ Shuto (1991) ได้เสนอไว้ว่าสามารถหาค่าการ สลายตัวของพลังงานได้จากขบวนการการคำนวณด้วยหลักการผลต่างอันตะ (Finite ifference) การ แพร่ของสึนามิในแบบจำลองนี้ได้ใช้สมการคลื่นน้ำตื้นแบบไม่เป็นเชิงเส้นในพิกัดทรงกลม (non-linear shallow-water wave equation in spherical coordinates) ซึ่งรวมผลของแรงที่เกิดจากการหมุนของ โลก

 การแพร่กระจายทดสอบการสร้างแหล่งกำเนิดและการแพร่กระจายของคลื่น (Testing of generation and propagation) ซึ่งได้ทำการเปรียบเทียบข้อมูลที่ได้จากแบบจำลองกับข้อมูลที่ได้จาก การสำรวจโดยเปรียบเทียบจากลักษณะของคลื่นที่สามารถทำการจดบันทึกจากเครื่องวัดความดันใต้ น้ำ (Bottom Pressure Recorder, BPR) รูปที่ 1.4 แสดงตำแหน่งศูนย์กลางของแผ่นดินไหวและ ตำแหน่งของสถานีวัดคลื่น ในการศึกษานี้ได้ใช้ข้อมูลจากสถานีวัดคลื่นหมายเลข 97, 101-103, 113-115 เพื่อใช้ในการเปรียบเทียบ

โดยลักษณะของการเคลื่อนตัวของแผ่นเปลือกโลกที่ใช้ในแบบจำลองมีลักษณะดังนี้ มุมแนว ระดับ = 260 องศา, มุมเท = 20 องศา, เลื่อนถล่ม= 108 องศา, ยาว = 140 กิโลเมตร, กว้าง = 70 กิโลเมตร ดังรูปที่ 1.5 ขอบเขตในการทำแบบจำลองคือ 15 องศาเหนือ ถึง 65 องศาเหนือ และ 180 องศาตะวันตก ถึง 120 องศาตะวันตก สำหรับข้อมูลความลึกของท้องทะเลมีความละเอียดเท่ากับ 4 ลิปดา โดยผลที่ได้จากการเปรียบเทียบคือข้อมูลที่ได้จากแบบจำลองมีค่าใกล้เคียงกับข้อมูลที่ได้จาก สถานีวัดคลื่นในช่วงเวลาที่มากกว่า 1 ชั่วโมง แต่ไม่เกิน 2 ชั่วโมงครึ่ง ดังรูปที่ 1.6 จะเห็นได้ว่าข้อมูล สถานีวัดคลื่นหมายเลข 97 และ 101 สามารถตรวจวัดคลื่นยาวบางชนิดที่ไม่ใช่สึนามิซึ่งเดินทางมาถึง ก่อนที่สึนามิจะเคลื่อนตัวมาถึง

รูปที่ 1.5 ลักษณะของการเคลื่อนตัวของแผ่นเปลือกโลกที่ใช้ในแบบจำลอง

(Titov และ Gonzalez, 1997)

รูปที่ 1.6 แสดงการเปรียบเทียบข้อมูลที่ได้จากการทำแบบจำลองและข้อมูลที่ได้จากสถานีวัดคลื่น (Titov และ Gonzalez, 1997)

 การแพร่กระจาย การท่วมบนชายฝั่ง (inundation) ในแบบจำลองหลายๆ แบบจำลองจะไม่ รวมผลของสึนามิบนชายฝั่ง เนื่องจาก 2 เหตุผลหลัก คือ การขาดการสำรวจภาคสนามที่มี ประสิทธิภาพเพื่อใช้ในการเปรียบเทียบผลจากแบบจำลองและการขาดข้อมูลลักษณะภูมิประเทศที่มี ความละเอียดสูง ในปัจจุบันปัญหานี้ได้ลดลงเนื่องจากได้มีการทำการบันทึกข้อมูลหลังจากเกิดสึนามิ บนชายฝั่งอย่างจริงจัง โดยศูนย์วิจัยวิศวกรรมชายฝั่งทะเล (Coastal Engineering Research Center, CERC) ของประเทศสหรัฐอเมริกาและจากทีมงานสำรวจหลังจากเกิดสึนามิอื่นๆ สำหรับปัญหาการ ขาดข้อมูลลักษณะภูมิประเทศที่มีความละเอียดสูง ซึ่งใช้ในการตรวจสอบแบบจำลอง โดยมีความ ละเอียดของขนาดกริด คือ 10-50 ม. ในการศึกษานี้ได้ทำการปรับแก้แบบจำลอง โดยใช้ข้อมูลบริเวณ เกาะโอคุซิริ (Okushiri) ประเทศญี่ปุ่น ที่มหาวิทยาลัยโทโฮกุได้ทำการสำรวจไว้ รูปที่ 1.7 แสดงการ

เปรียบเทียบข้อมูลระดับความสูงของคลื่นกับข้อมูลที่ได้จากการสำรวจบริเวณซายฝั่งของเกาะโอคุซิริ (Okushiri) ซึ่งจะเห็นได้ว่าข้อมูลที่ได้จากแบบจำลองมีค่าใกล้เคียงข้อมูลที่ได้จากการสำรวจอย่างมาก

Ohmachi และคณะ(2001) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับการเคลื่อนตัวของพื้นทะเลแบบพลศาสตร์ (Dynamic) และสถิต (Static) เพื่อหาว่าคลื่นแผ่นดินไหว มีผลต่อการเคลื่อนที่ของสึนามิหรือไม่ ได้ทำ การจำลองวิเคราะห์ 2 มิติแบบพลศาสตร์ ดังรูปที่1.8 ซึ่งได้รวมผลของคลื่นแผ่นดินไหวพื้นทะเล จาก การวิเคราะห์ และได้สรุปว่า คลื่นแผ่นดินไหวมีผลทำให้ความสูงของคลื่นบริเวณใกล้ๆรอยเลื่อนมีค่า เพิ่มขึ้นซึ่งเกิดจากการรวมกัน ระหว่างคลื่นที่เกิดสึนามิกับคลื่นที่เป็นการยกตัวของพื้นทะเล ซึ่งจะมีผล ในช่วงระยะเวลาช่วงแรกเท่านั้น ช่วงปลายคลื่นแผ่นดินไหวจะมีผลน้อยมาก ต่อความสูงของคลื่น ดัง รูปที่1.9 ทั้งนี้เนื่องจากคลื่นแผ่นดินไหว มีความเร็วมากกว่าคลื่นน้ำเมื่อเวลาผ่านไปจึงทำให้ไม่มีผลต่อ คลื่นน้ำ

รูปที่ 1.8 การจำลองวิเคราะห์ 2 มิติแบบพลศาสตร์ (Ohmachi และคณะ, 2001)

(Ohmachi และคณะ ,2001)

จากนั้นได้ทำการจำลองแบบรวมผลพลศาสตร์ กับสึนามิที่เกิดจากแผ่นดินไหวที่ Hokkaido Nansai Oki ที่เกิดในปี 1993 สามารถทำให้ผลที่ได้มีความแม่นยำมากยิ่งขึ้นในการจำลองสึนามิแบบ ระยะใกล้ (Near-field tsunami) ดังรูปที่ 1.10

Santos และ Imamura (2003) ได้ทำการศึกษาการจำลองสึนามิที่เกิดขึ้นเมื่อวันที่ 26 กันยายน 2003 ซึ่งเกิดจากแผ่นดินไหวขนาด 8.0 ทางตะวันตกเฉียงใต้ของรอยเลื่อน Kuril ในอ่าว Hokkaido เปรียบเทียบกับการสำรวจความสูงของคลื่นที่บันทึกได้โดยเครื่องวัดระดับน้ำ แต่ละสถานี ใน Hokkaido และ Tohoku พบว่า ระดับสูงสุดของคลื่น คือ 4 เมตร ที่ทิศตะวันออกของ Cape Erimo ซึ่งศูนย์กลางการสั่นสะเทือนจากแผ่นดินไหวมีที่ตั้งอยู่ที่ 144.64 องศาตะวันออกและ 42.05 องศา เหนือ ดังรูปที่ 1.11 ซึ่งในการจำลองได้ใช้ทฤษฎีคำนวณเกี่ยวกับการยกตัวของน้ำตามทฤษฎีของ Mansinha และ Smylie (1971) โดยแยกรอยเลื่อนเป็นแบบย่อยๆ 9 ส่วน ดังรูปที่ 1.12

โดยกำหนดขนาดกริดในการคำนวณเท่ากับ 501 เมตร และกำหนดช่วงเวลาแต่ละขั้นเท่ากับ 1 วินาที ใช้ทฤษฎีคลื่นในน้ำตื้นตามสมการดังนี้

$$\frac{\partial \eta}{\partial t} + \frac{\partial M}{\partial x} + \frac{\partial N}{\partial y} = 0 \tag{1.7}$$

$$\frac{\partial M}{\partial t} + \frac{\partial}{\partial x} \left(\frac{M^2}{D} \right) + \frac{\partial}{\partial y} \left(\frac{MN}{D} \right) + g D \frac{\partial \eta}{\partial x} + \frac{g n^2}{D^{7/3}} M \sqrt{M^2 + N^2} = 0$$
(1.8)

$$\frac{\partial N}{\partial t} + \frac{\partial}{\partial x} \left(\frac{MN}{D}\right) + \frac{\partial}{\partial y} \left(\frac{N^2}{D}\right) + gD \frac{\partial \eta}{\partial y} + \frac{gn^2}{D^{7/3}} M \sqrt{M^2 + N^2} = 0$$
(1.9)

- เมื่อ η คือ ความสูงของน้ำที่วัดจากระดับน้ำทะเล
 - D คือ ความสูงของน้ำทั้งหมด เท่ากับ ความลึก+η
 - M คือ อัตราการใหลของน้ำในทิศทาง x
 - N คือ อัตราการไหลของน้ำในทิศทาง y
 - g คือ ความเร่งเข้าสู่ศูนย์กลางของโลก
 - n คือ ความขุรขระของ Manning

รูปที่ 1.11 แสดงสถานีวัดน้ำ 3 แห่ง:แม่น้ำ Tokachi(#1), Tomakomai(#2),Kuji(#3) และจุดศูนย์กลาง แผ่นดินไหว (Santos และ Imamura, 2003)

รูปที่ 1.12 แสดงรอยเลื่อนเป็นแบบย่อยๆ 9 ส่วน(Santos และ Imamura, 2003)

จากการวิเคราะห์พบว่า จะได้ผลการคำนวณที่ใกล้เคียงที่สุดที่บริเวณแม่น้ำTokachi ดังรูปที่ 1.13 และผลการคำนวณที่คลาดเคลื่อนที่บริเวณ Tomakomai และ Kuji ดังรูปที่ 1.14, 1.15 การ ปรับปรุงผลที่ได้มาให้มีความแม่นยำมากขึ้นอาจจะใช้ขนาดกริดที่เล็กลงในการจำลอง

รูปที่ 1.13 แสดงเปรียบเทียบระดับน้ำที่คำนวณกับที่วัดได้ จากเครื่องวัดที่ แม่น้ำTokachi

(Santos และ Imamura, 2003)

รูปที่ 1.14 แสดงเปรียบเทียบร<mark>ะดับน้ำที่คำนวณกับที่</mark>วัดได้ จากเครื่องวัดที่ Tomakomai

(Santos และ Imamura, 2003)

รูปที่ 1.15 แสดงเปรียบเทียบระดับน้ำที่คำนวณกับที่วัดได้ จากเครื่องวัด Kuji (Santos และ Imamura, 2003)

Shigihara และFujima (2005) ได้ทำการศึกษาแบบจำลองสึนามิเพื่อหาความสูงของคลื่น บริเวณริมชายฝั่งด้วยคอมพิวเตอร์ที่มีความถูกต้องสูงในมหาสมุทรอินเดียที่หมู่เกาะมัลดีฟและ Diego Garcia โดยทำการเปรียบเทียบผลจากแบบจำลองกับข้อมูลที่ได้จากการสำรวจซึ่งให้ค่าคลาดเคลื่อน น้อยกว่า 5%เนื่องจากได้ใช้ขนาดgird ที่เหมาะสมจาก Goto และ Shuto (1983) ได้เสนอไว้ดังสมการ

$$\Delta X = 4 \times 10^{-4} \alpha g T^2$$
 (1.10)
โดยที่ $\Delta X = ขนาดกริด ในบริเวณที่พิจารณา $\alpha = ความลาดชันของพื้นที่ $T = คาบของคลื่นg = ความเร่งเนื่องจากแรงโน้มถ่วงของโลก$$$

จากความสัมพันธ์ดังกล่าวได้ค่า **α** ที่เหมาะสมคือ 0.2 สำหรับบริเวณ Male และ Gan และ 0.1 สำหรับบริเวณ (ฮานิมัดฮู) Hanimadhoo ขอบเขตของแบบจำลองที่ทำการศึกษาคือ 70°E ถึง 110°E, -10°N ถึง -25°N ใช้ข้อมูลลักษณะรอยเลื่อนจากแบบจำลองของโคชิมุระ เนื่องจากบริเวณที่ ทำการศึกษาอยู่ห่างจากแหล่งกำเนิดมาก ดังนั้นจึงต้องพิจารณาผลของความโค้งของโลกด้วยโดยใช้ สมการของ Boussinesq เป็นสมการหลักซึ่งเป็นสมการการแพร่กระจายของคลื่นแบบเชิงเส้นดัง สมการ

$$\frac{\partial \eta}{\partial t} + \frac{1}{R\cos\theta} \left[\frac{\partial M}{\partial \lambda} + \frac{\partial}{\partial \theta} (N\cos\theta) \right] = 0$$
(1.11)

$$\frac{\partial M}{\partial t} + \frac{c_0^2}{R\cos\theta} \frac{\partial \eta}{\partial \lambda} = \frac{h}{R\cos\theta} \frac{\partial \phi}{\partial \lambda} + fN$$
(1.12)

$$\frac{\partial N}{\partial t} + \frac{c_0^2}{R} \frac{\partial \eta}{\partial \theta} = \frac{h}{R} \frac{\partial \phi}{\partial \theta} - fN$$
(1.13)

$$\phi = \frac{h}{3R\cos\theta} \left[\frac{\partial^2 M}{\partial\lambda\partial t} + \frac{\partial^2}{\partial\theta\partial t} (N\cos\theta) \right]$$
(1.14)

เมื่อ
$$R$$
 = รัศมีของโลก
 λ, θ = เส้นลองติจูดและเส้นละติจูด ตามลำดับ
 M, N = อัตราการไหลในทิศทาง λ, θ ตามลำดับ
 η = ระยะจากผิวน้ำถึงยอดคลื่น
 h = ระดับความลึกท้องน้ำ
 g = ค่าความเร่งเนื่องจากแรงโน้มถ่วงของโลก
 c_o = ความเร็วคลื่น

สำหรับเงื่อนไงของสภาพขอบนั้นให้คลื่นถูกดูดซับหายไปสำหรับสภาพขอบที่เป็นน้ำและให้ คลื่นสะท้อนกลับคล้ายกับกระทบกำแพงสำหรับสภาพขอบที่เป็นพื้นดิน Philip L.-F. Liu (2005) ได้ทำการศึกษาการจำลองสินามิที่เกิดจากแผ่นดินไหวบริเวณ เกาะสุ มาตรา ประเทศอินโดนีเซีย ซึ่งวัดขนาดความรุนแรง 9.0 ตามมาตราวัดริกเตอร์ ซึ่งในการศึกษานี้ได้ใช้ วิธี COMCOT (Cornell multi-grid coupled tsunami model) ซึ่งวิเคราะห์แบบทฤษฎีคลื่นเชิงเส้นและ ไร้เชิงเส้นโดยการวิเคราะห์แบบระยะไกล (Far-field tsunami) และแบบระยะใกล้ (Near-field tsunami) ขนาดกริดในบริเวณที่พิจารณาเท่ากับ 2 ลิปดา โดยใช้ข้อมูลการเคลื่อนตัวของพื้นทะเลจาก NOAA และ USGS ดังรูป 1.16

FIGURE 7 Initial surface profile from USGS fault-plane parameters.

FIGURE 8 Initial surface profile calculated based on NOAA fault-plane parameters.

และได้เปรียบเทียบผลที่ได้จาก NOAA กับระดับน้ำที่บันทึกได้จริงบริเวณหมู่เกาะมัลดิฟ ผลที่ ได้จะเห็นว่าระดับความสูงของคลื่นจะมีค่าน้อยกว่าค่าที่วัดได้จริง ดังรูปที่ 1.17 แต่ระยะเวลาการ เดินทางของคลื่นจะใกล้เคียงกัน โดยการจำลองจะเร็วกว่าที่วัดได้จริง ประมาณ 10-20 นาที อย่างไรก็ ตาม ถ้าทำการจำลองโดยลดขนาดตารางย่อยให้น้อยกว่า 2 องศาลิปดา ใช้ข้อมูลการเคลื่อนตัวพื้น ทะเลที่ถูกต้อง ก็จะทำให้ผลใกล้เคียงกับ ระดับน้ำที่วัดได้จริง

จุฬาลงกรณ่มหาวิทยาลัย

รูปที่ 1.17 แสดงการเปรียบเทียบผลจากการจำลองทางคณิตศาสตร์และระดับน้ำที่วัดได้จริง (Philip L.-F. Liu ,2005)

Harold G. Loomis (2006) จากการสังเกตการเคลื่อนที่เข้ามาใกล้ฝั่งของคลื่นสึนามิในหลาย พื้นที่ของประเทศอินโดนีเซีย พบว่า ความเสียหายส่วนใหญ่เกิดจากมวลน้ำจำนวนมากที่มีจำนวน โมเมนตัมมากเข้ากระทบโครงสร้าง ดังนั้นจึงได้ศึกษาเกี่ยวกับโมเมตัมของคลื่นสึนามิ และได้เสนอเป็น สมการการคำนวณโมเมตัมกลางมหาสมุทร ดังนี้

$$v = \eta \sqrt{g / h} \tag{1.15}$$

โมเมนตัม ต่อความกว้างหนึ่งหน่วย จึงหาได้โดย

$$\mathbf{M} = (h+\eta)\eta\sqrt{g/h} = h\eta\sqrt{g/h} + \eta^2\sqrt{g/\eta}$$
(1.16)

พิจารณาเฉพาะเทอมแรกของสมการก่อนหน้าจะได้

$$\mathbf{M} = C \eta \qquad \text{if} \qquad C = \sqrt{gh} \tag{1.17}$$

C = ความเร็วคลื่น

η ไม่ได้มาจากความสูงเนื่องจากการยกของพื้นทะเล อีกหนึ่งข้อที่อาจจะสมติฐานได้คือ
 ความเร็วของกระแสน้ำผันตรงกับความสูงคลื่น

ดังนั้นโมเมตัมคลื่นแบบโค้งไซน์ (Sine Curve) ลูกแรกที่เคลื่อนที่เข้าฝั่งมีค่าเท่ากับ

$$M = C.(2/\pi)HL \tag{1.18}$$

เมื่อ H = ความสูงคลื่น L = ความยาวคลื่น

1.2.2 การศึกษาเกี่ยวกับแผ่นดินไหว(Earthquake Data)

การศึกษาครั้งนี้ จะทำการจำลองการเกิดสึนามิ ซึ่งเกิดจากการเคลื่อนตัวในแนวดิ่งของเปลือก โลกบริเวณที่เป็นพื้นทะเล จากรูปจะเห็นว่าบริเวณกลางทะเลจีนใต้ จะไม่มีรอยเลื่อนแนวดิ่งขนาดใหญ่ อยู่จึงไม่มีโอกาสที่จะทำให้เกิดสึนามิได้ในบริเวณนี้ แต่จะมีโอกาสเกิดขึ้นได้ในบริเวณรอยเลื่อน มะนิลา ที่อยู่ติดกับตอนบนฝั่งตะวันตกของประเทศฟิลิปปินส์ ซึ่งรอยเลื่อนมะนิลานี้ อาจจะทำให้เกิดสึ นามิจากหมู่เกาะฟิลิปปินส์ โดยคลื่นจะเดินทางผ่านบริเวณทะเลจีนใต้ เข้าสู่บริเวณอ่าวไทยได้

Michel และ คณะ (2000) ได้ศึกษาการเคลื่อนที่ของเปลือกโลกบริเวณส่วนด้านตะวันออก และด้านตะวันออกเฉียงใต้ของทวีปเอเซีย ซึ่งศึกษาการเคลื่อนที่ของเปลือกโลกที่แข็งตัวแล้ว (Rigid Plate) โดยการวัดด้วยการใช้ข้อมูลจาก GEODYSSEA GPS โดยบริเวณที่ศึกษาดังรูปที่ 1.18

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลย

รูปที่ 1.18 แสดงพื้นที่ศึกษา, GEODYSSEA GPS Network (สามเหลี่ยม) และตำแหน่ง IGS และ APSGP(จุด)(Michel และ คณะ, 2000)

จากรูปจะแสดงรอยเลื่อนที่มีการเคลื่อนตัวซึ่งจะเห็นว่าบริเวณทะเลจีนใต้จะไม่มีรอยเลื่อนที่ทำ ให้เกิดแผ่นดินไหวได้ นอกจากรอยเลื่อนมะนิลา (Manila Trench) ซึ่งอยู่บริเวณทางด้านตะวันตกของ หมู่เกาะฟิลิปปินส์

Zhu คณะ (2000) ได้ศึกษาการเคลื่อนที่ของรอยเลื่อนมะนิลา และบริเวณใกล้เคียง โดยใช้ ข้อมูลการเกิดแผ่นดินไหวจาก China Seismography Network Data Management Center (CSNDMC) พบว่าบริเวณนี้ได้เกิดแผ่นดินไหวทั้งหมด ประมาณ 2,170 ครั้ง นับตั้งแต่ ปี 1964 ถึง 2003 โดย มี 49 ครั้งที่มีขนาดเกิน 6.0 และ 4 ครั้ง ที่มีขาดเกิน 7.0 ซึ่งจุดศูนย์กลางจะกระจายอยู่ บริเวณเกาะลูซอน ตามแนวรอยเลื่อนมะนิลา และจะอยู่ที่ระดับความลึกตั้งแต่ผิวดินจนลึกประมาณ 200 กิโลเมตร ดังรูปที่ 1.19,1.20,1.21 และ 1.23

19

รูปที่ 1.19 แสดงพื้นที่ศึกษา (Zhu คณะ, 2000)

รูปที่ 1.20 แสดงความลึกจุดศูนย์กลางแผ่นดินไหว ตามบริเวณรอยเลื่อนมะนิลา (Zhu คณะ, 2000)

รูปที่ 1.21 แสดงความแตกต่าง ตามบริเวณรอยเลื่อนมะนิลา (Zhu คณะ, 2000)

รูปที่ 1.22 แสดงการกระจายของจุดศูนย์กลางแผ่นดินไหวบริเวณรอยเลื่อนมะนิลา (Zhu คณะ, 2000)

หมู่เกาะประเทศฟิลิปปินส์ ตั้งอยู่ระหว่างเปลือกโลกที่มีการเคลื่อนตัวสองเปลือกโลกหลัก คือ เปลือกโลกฟิลิปปินส์ และเปลือกโลกยูเรเซียน เคลื่อนตัวอัดเข้ามาทั้งสองด้านของประเทศ ดังรูปที่ 1.23 โดยมีอัตราการเคลื่อนตัวของเปลือกโลกฟิลิปปินส์ด้านตะวันออก ประมาณ 7 เซนติเมตร/ปี และ เปลือกโลกยูเรเซียนด้านตะวันตก ประมาณ 3 เซนติเมตร/ปี เป็นสาเหตุให้เกิดแผ่นดินไหว

เมื่อ 35 ปีที่ผ่านมา หมู่เกาะประเทศฟิลิปปินส์ได้เกิดแผ่นดินไหวขนาดเกิน 7.0 ตามประมาณ 10 กว่าครั้ง ดังรูปที่ 1.24

Block Diagram showing the Philippine Archipelago with its bounding trenches and subduction zones and active faults (Modified from Punongbayan, et.al. 1998)

รูปที่ 1.23 แสดงการเคลื่อนที่ของเปลือกโลกบริเวณหมู่เกาะฟิลิปปินส์

(Philippine Institute of Volcanology and Seismology)

รูปที่ 1.24 แสดงการกระจายของจุดศูนย์กลางแผ่นดินไหวบริเวณหมู่เกาะฟิลิปปินส์ (http://neic.usgs.gov/neis/world/philippines/)
Wells และ Coppersmith (1994) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับรอยเลื่อนที่ทำให้เกิดแผ่นดินไหว และได้ทำการหาความสัมพันธ์ จากข้อมูลแผ่นดินไหวในอดีตที่ถูกรวบรวมเป็นความสัมพันธ์ระหว่าง ขนาดของแผ่นดินไหว (Moment Magnitude, M) กับ ความยาวของรอยแยกที่ผิวดิน, ใต้ดิน ฯลฯ ของ แต่ละเหตุการณ์และใช้เป็นข้อมูลใหม่ต่อไป ซึ่งข้อมูลจะเชื่อถือได้หรือไม่นั้น ขึ้นอยู่กับการประเมินค่า ของแต่ละค่า และข้อมูลที่เชื่อถือได้เท่านั้นที่จะถูกนำมาใช้

จากการเปรียบเทียบพบว่า 1. ความยาวของรอยแยกที่ผิวดินจะมีค่าประมาณ 75-100 เปอร์เซนต์ของความยาวของรอยแยกใต้ดิน และอัตราส่วนระหว่างความยาวรอยแยกผิวกับใต้ดินจะมี ค่าเพิ่มขึ้นเมื่อขนาดแผ่นดินไหวเพิ่มขึ้น 2.ค่าเฉลี่ยของการเคลื่อนตัวที่ผิวจะมีค่าประมาณ 1.5 เท่าของ ค่ามากที่สุดของการเคลื่อนที่ที่ผิว 3.ค่าเฉลี่ยของการเคลื่อนตัวของรอยเลื่อน (Fault) ใต้ดินน้อยกว่า ค่าสูงสุดของการเคลื่อนตัวของรอยเลื่อนบนดิน แต่มากกว่าค่าเฉลี่ยการเคลื่อนตัวของรอยเลื่อนตัวของรอยเลื่อนบนดิน

1.3 วัตถุประสงค์ของงานวิจัย

วัตถุประสงค์หลักของการศึกษาในครั้งนี้คือ การวิเคราะห์ผลกระทบของสึนามิต่อโครงสร้าง กลางทะเลบริเวณอ่าวไทย โดยมีวัตถุประสงค์ย่อยดังต่อไปนี้

แผนที่ความเร็วของคลื่นสึนามิ ซึ่งแสดงเส้นชั้นความเร็วสูงสุดของสึนามิในทะเลบริเวณอ่าว
 ไทยและประเทศใกล้เคียง เพื่อใช้เป็นข้อมูลความเร็วของน้ำในการออกแบบโครงสร้างนอกชายฝั่ง
 แผนที่ความสูงคลื่นที่สูงสุด เพื่อใช้เป็นข้อมูลความสูงของน้ำ ในการออกแบบโครงสร้างนอก
 ชายฝั่งและใช้หาบริเวณพื้นที่ปลอดภัยจากความสูงของคลื่น

3.แผนที่ระยะเวลาในการเดินทางของคลื่น ใช้ประโยชน์ในการเตือนภัยเพื่ออพยพ หรือการ ป้องกันให้เกิดความเสียหายน้อยที่สุด

1.4 ขอบเขตงานวิจัย

1.ทำการศึกษาทางด้านพฤติกรรมของสึนามิในทะเลบริเวณอ่าวไทย ตั้งแต่ลองติจูด 99.0
 องศาตะวันออก ถึง 123 .0 องศาตะวันออก และ ละติจูด 4.0 องศาเหนือ ถึง 260.0 องศาเหนือดังรูปที่
 1.25

2.ทำการศึกษาทางด้านพฤติกรรมเนื่องจากการเคลื่อนตัวของเปลือกโลกลักษณะต่างๆบริเวณ ประเทศฟิลิปปินส์ 3.ทำการศึกษาทฤษฎีของสึนามิแบบระยะไกล (The long wave theory in the spherical coordinate) จำลองการแผ่กระจายของสึนามิโดยการวิเคราะห์เชิงตัวเลขด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์ วิเคราะห์หาความเร็วและความสูงของสึนามิและวิเคราะห์หาแรงดันของน้ำ ที่กระทำต่อโครงสร้างที่ อาจจะเกิดขึ้นในพื้นที่บริเวณอ่าวไทย

รูปที่ 1.25 ขอบเขตบริเวณที่ทำการวิเคราะห์ (ETOPO2 ; www.ngdc.noaa.gov/mgg/gdas/gd_designagrid.html)

จุฬาลงกรณ่มหาวิทยาลัย

บทที่ 2

หลักการและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

2.1. ลักษณะทางกายภาพของสึนามิ

สึนามิ เป็นภาษาญี่ปุ่นแปลว่า คลื่นท่า(Harbour Wave) สึนามิ ส่วนใหญ่ เกิดจากการ เคลื่อนตัวของเปลือกโลกใต้ทะเลอย่างฉับพลัน อาจจะเป็นการเกิดแผ่นดินถล่มยุบตัวลง หรือ เปลือกโลกถูกดันขึ้นหรือยุบตัวลง ทำให้มีน้ำทะเลปริมาตรมหาศาลถูกดันขึ้นหรือยุบตัวลงอย่าง ฉับพลัน พลังงานจำนวนมหาศาลก็ถ่ายเททำให้เกิดการเคลื่อนตัวของน้ำทะเลเป็นสึนามิในทะเล ลึก ลักษณะของคลื่นแสดงดังรูป 2.1

รูปที่ 2.1 แสดงลักษณะทางกายภาพของคลื่น (ที่มา: http://www.vcharkarn.com)

 λ คือ ความยาวคลื่นคือระยะห่างจากยอดคลื่นหนึ่งไปยังยอดคลื่นถัดไป
 P คือ คาบเวลาระหว่างยอดคลื่นหนึ่งเดินทางมาถึงที่ที่ยอดคลื่นก่อนหน้าเพิ่งผ่านไป แอมปริจูด(Amplitude) ของคลื่น คือความสูงของยอดคลื่นนับจากระดับน้ำทะเล

ความเร็วของคลื่นทะเลทั่วๆไปมีความเร็วประมาณ 90 กม./ชั่วโมง แต่สึนามิ อาจจะมีความเร็ว ได้ถึง 750 กม./ชั่วโมง โดยจะขึ้นอยู่กับความลึกที่เกิดแผ่นดินถล่มใต้ทะเล ถ้าแผ่นดินไหวยิ่งเกิดที่ก้น ทะเลลึกเท่าไหร่ ความเร็วของสึนามิก็จะสูงขึ้นมากเท่านั้น เพราะปริมาตรน้ำที่ถูกเคลื่อนออกจากที่เดิม จะมีมากขึ้นไปตามความลึก สึนามิจึงสามารถเคลื่อนที่ผ่านท้องทะเลอันกว้างใหญ่ได้ภายในเวลาไม่ นาน เมื่อสึนามิเดินทางมาถึงชายฝั่งทะเลที่ตื้นขึ้นก็จะทำให้ความเร็วของคลื่นลดลง เพราะความเร็ว ของคลื่นสัมพันธ์กับค่าความลึกโดยตรง แต่คาบยังคงที่ พลังงานรวมที่มีค่าคงที่ ก็ถูกถ่ายเทไปดันตัวให้ คลื่นสูงขึ้นผลก็คือ น้ำทะเลถูกอัดเข้ามาทำให้คลื่นสูงขึ้น ขึ้นอยู่กับสภาพชายฝั่งว่าเป็นอ่าวแคบหรือ กว้าง ในชายฝั่งที่แคบสึนามิอาจจะมีความสูงได้หลายๆเมตร ดังรูปที่ 2.2 และ 2.3

รูปที่ 2.2 แสดงลักษณะทางกายภาพของคลื่นเข้าสู่ชายฝั่ง (ที่มา: http://www.vcharkarn.com)

รูปที่ 2.3 แสดงลักษณะทางกายภาพของคลื่นเข้าสู่ชายฝั่ง (ที่มา: http://www.vcharkarn.com)

ถ้าท้องคลื่นเข้าถึงฝั่งก่อน ก็จะเกิดปรากฏการณ์ที่เรียกว่าดูดกลับ(drag down) คือ ดูเหมือน ระดับน้ำจะลดลงอย่างกระทันหัน ขอบน้ำทะเลจะหดตัวออกจากฝั่งไปเป็นร้อยๆเมตรอย่างฉับพลัน และในทันที่ที่ยอดคลื่นต่อมาไล่มาถึง ก็จะเป็นกำแพงคลื่นสูงมาก ขึ้นอยู่กับโครงร่างของชายหาด จะมี ความสูงของคลื่นต่างกัน ดังนั้นสึนามิจากแหล่งเดียวกัน จะเกิดผลที่ต่างกันกับชายหาดที่ไม่เหมือนกัน ได้ น้ำที่ท่วมเข้าฝั่งกระทันหันอาจไปไกลได้ถึง 300 เมตร

2.2. การจำลองสินามิ (simulation)

ในการวิเคราะห์การเคลื่อนที่ของของไหลของ Synolakis และ Yaliciner (2006) จะพัฒนา สมการการเคลื่อนที่มาจากกฏของนิวตัน โดยสมมติอนุภาคน้ำมีขนาดเล็กความกว้าง (Δx) ความ ยาว (Δy) ความสูง (Δz) ดังรูปที่ 2.4 แรงกระทำคิดเฉพาะผลจากแรงดัน ไม่คิดผลแรงเสียดทาน ระหว่างของไหล ของไหลไม่มีการยุบตัว และกำหนดรูปเวกเตอร์พิกัดฉากของสนามความเร็วที่แปรผัน ในระยะทางและเวลาเท่ากับ V ซึ่งเคลื่อนที่ใน 3 ทิศทางคือ

$$F = ma = \rho \Delta x \Delta y \Delta z \left(\frac{Du}{Dt}\right)$$
(2.3)

จากหลักการเคลื่อนที่ของ ของไหลที่มีการเคลื่อนที่เทียบกับระยะทางและเวลาจะได้ สมการซึ่ง เป็นอนุพันธ์ย่อย(Partial Derivative) ดังนี้

$$\frac{Du}{Dt} = \lim_{\Delta t \to 0} \frac{u(x + \Delta x, y + \Delta y, z + \Delta z, t + \Delta t) - u(x, y, z, t)}{\Delta t}$$
(2.4)

การคำนวณอนุพันธ์ย่อย $rac{Df}{Dt}$ เมื่อ f(x,t) เป็นฟังก์ชั่น ที่ขึ้นกับเวลาและระยะทาง xสามารถขยายในเทอมต่างๆ ดังนี้

$$\frac{Df}{Dt} = \lim_{\Delta t \to 0} \frac{f(x + \Delta x, t + \Delta t) - f(x, t)}{\Delta t}$$
(2.5)

จากพื้นฐานของแคลคูลัสเร<mark>าจะ</mark>ได้

$$f(x + \Delta x, t + \Delta t) \approx f(x, t) + \frac{\partial f}{\partial x} \Delta x + \frac{\partial f}{\partial t} \Delta t$$
 (2.6)

$$\frac{Df}{Dt} = \lim_{\Delta t \to 0} \frac{f(x,t) + \frac{\partial f}{\partial x} \Delta x + \frac{\partial f}{\partial t} \Delta t - f(x,t)}{\Delta t} = \frac{Df}{Dt} \left[\lim_{\Delta t \to 0} \frac{\Delta x}{\Delta t} \right] + \frac{\partial f}{\partial t}$$
(2.7)

$$\frac{Df}{Dt} = \frac{\partial f}{\partial x}u + \frac{\partial f}{\partial t}$$
(2.8)

การเปลี่ยนแปลงความเร็ว ในทิศทาง x เทียบกับเวลา จะได้ ดังนี้

$$\frac{Du}{Dt} = \frac{\partial u}{\partial x}\frac{dx}{dt} + \frac{\partial u}{\partial y}\frac{dy}{dt} + \frac{\partial u}{\partial z}\frac{dz}{dt} + \frac{\partial u}{\partial t}$$
(2.9)

$$\frac{Du}{Dt} = u\frac{\partial u}{\partial x} + v\frac{\partial u}{\partial y} + w\frac{\partial u}{\partial z} + \frac{\partial u}{\partial t}$$
(2.10)

แทนค่าสมการ 2.10 ใน สมการ 2.3 จะได้

$$F = \rho \Delta x \Delta y \Delta z \left(u \frac{\partial u}{\partial x} + v \frac{\partial u}{\partial y} + w \frac{\partial u}{\partial z} + \frac{\partial u}{\partial t} \right)$$
(2.11)

แรงกระทำ (F) ที่ทำให้มวลน้ำเกิดการเคลื่อนที่ ในที่นี้จะพิจารณาเฉพาะแรงที่เกิดจากแรงดัน น้ำในทิศทาง x และไม่คิดผลของแรงเสียดทานระหว่างผิวของมวลน้ำ ซึ่งแรงดันที่ทำให้เกิดการเคลื่อน นี้เกิดจากผลต่างของแรงดัน (Δp) ด้านหน้ากับด้านหลัง ของมวลน้ำในทิศทาง x กระทำบนพื้นที่ เท่ากับ Δy.Δz ซึ่งทำให้เกิดแรงลัพธ์เท่ากับ Δp.Δy.Δz ดังนั้น การเปลี่ยนแปลงแรงดันน้ำเทียบกับ ระยะทาง ได้ดังนี้

$$\Delta p = \frac{\partial p}{\partial x} \Delta x \tag{2.12}$$

แทนค่าแรงดันที่ได้ ในสมการ

$$F = \Delta p \Delta y \Delta z = \frac{\partial p}{\partial x} \Delta x \Delta y \Delta z$$
(2.13)

แทนค่าแรงที่ได้ ในสมการ 2.11 จะได้

$$\frac{\partial p}{\partial x} = \rho(u\frac{\partial u}{\partial x} + v\frac{\partial u}{\partial y} + w\frac{\partial u}{\partial z} + \frac{\partial u}{\partial t})$$
(2.14)

ในทำนองเดียวกันถ้าพิจารณาการเคลื่อนที่ในทิศ y จะได้ สมการเหมือนกับทิศทาง x รวม สมการการเคลื่อนในแนวราบ ดังนี้

$$\frac{1}{\rho}\frac{\partial p}{\partial x} = \left(u\frac{\partial u}{\partial x} + v\frac{\partial u}{\partial y} + w\frac{\partial u}{\partial z} + \frac{\partial u}{\partial t}\right)$$
(2.15)
$$\frac{1}{\rho}\frac{\partial p}{\partial y} = \left(u\frac{\partial v}{\partial x} + v\frac{\partial v}{\partial y} + w\frac{\partial v}{\partial z} + \frac{\partial v}{\partial t}\right)$$
(2.16)

การเคลื่อนที่ในทิศทาง Z ต้องรวมแรงจากน้ำหนักของมวลน้ำ (w) เป็นในแรงกระทำ F, ในแนวดิ่ง

$$weight = \rho \Delta x \Delta y \Delta z.g \tag{2.17}$$

$$\Delta p = \frac{\partial p}{\partial z} \Delta z \Delta x \Delta y + \rho \Delta x \Delta y \Delta z.g$$
(2.18)

$$\left(\frac{\partial p}{\partial z} + \rho g\right) = \rho\left(u\frac{\partial w}{\partial x} + v\frac{\partial w}{\partial y} + w\frac{\partial w}{\partial z} + \frac{\partial w}{\partial t}\right)$$
(2.19)

จะได้

$$\frac{1}{\rho}\left(\frac{\partial p}{\partial z} + \rho g\right) = \left(u\frac{\partial w}{\partial x} + v\frac{\partial w}{\partial y} + w\frac{\partial w}{\partial z} + \frac{\partial w}{\partial t}\right)$$
(2.20)

สมมติฐานของคลื่นน้ำตื้น (Shallow Water Wave) สมมติ ความเร็วในแนวดิ่งเข้าใกล้ ศูนย์

$$\frac{1}{\rho}(\frac{\partial p}{\partial z} + \rho g) = 0 \tag{2.21}$$

$$\frac{\partial p}{\partial z} = -\rho g \tag{2.22}$$

้สึนามิจะเคลื่อนที่ได้ต้<mark>องเกิดจากแรงดันที่ระดับความลึก</mark> ทั้งหมดของน้ำ ที่เวลาต่างๆ

$$p = \rho g [\eta(x, y, t) + z]$$
(2.23)

$$g(\frac{\partial \eta}{\partial x}) = u \frac{\partial u}{\partial x} + v \frac{\partial u}{\partial y} + w \frac{\partial u}{\partial z} + \frac{\partial u}{\partial t}$$
(2.24)

$$g(\frac{\partial \eta}{\partial y}) = u \frac{\partial v}{\partial x} + v \frac{\partial v}{\partial y} + w \frac{\partial v}{\partial z} + \frac{\partial v}{\partial t}$$
(2.25)

ดังนั้น จะได้ สมการการเคลื่อนที่ของคลื่นน้ำตื้น คือ

$$u\frac{\partial u}{\partial x} + v\frac{\partial u}{\partial y} + \frac{\partial u}{\partial t} - g(\frac{\partial \eta}{\partial x}) = 0$$
(2.26)

$$u\frac{\partial v}{\partial x} + v\frac{\partial v}{\partial y} + \frac{\partial v}{\partial t} - g\left(\frac{\partial \eta}{\partial y}\right) = 0$$
(2.27)

สมการการอนุรักษ์มวล สามารถหาได้โดยพิจารณาน้ำตลอดความลึกเป็นปริมาตรควบคุม ขนาด Δx.Δy(h + η) และใช้ความสัมพันธ์เชิงปริมาตรควบคุมพื้นฐาน หลักความสัมพันธ์การอนุรักษ์ มวล การเปลี่ยนแปลงมวลเทียบกับเวลาเป็นศูนย์ และปริมาณน้ำไหลเข้าเท่ากับไหลออก ดังนี้

$$\frac{dm}{dt} = 0 \quad ; \quad \frac{d}{dt} \int_{\Omega} \rho dw + \int_{s} \rho V ds = 0 \tag{2.28}$$

ถ้าพิจารณาการเคลื่อนที่ในทิศทาง แกน พ

$$\frac{d}{dt} \int_{\Omega} \rho dw = \rho \frac{d\eta}{dt}$$
(2.29)

พิจารณาการเคลื่อนที่ใน 2 ทิศทาง แกน x, y

$$\int_{s} \rho V ds = \rho u \frac{\partial (h+\eta)}{\partial x} + \rho v \frac{\partial (h+\eta)}{\partial y}$$
(2.30)

แทนค่าสมการ 2.29 และ 2.30 ล<mark>งใน</mark> 2.28

$$\rho \frac{\partial \eta}{\partial t} + \rho u \frac{\partial (h+\eta)}{\partial x} + \rho v \frac{\partial (h+\eta)}{\partial y} = 0$$
(2.31)

จะได้ สมการหลักของคลื่นน้ำตื้น คือ

$$u\frac{\partial u}{\partial x} + v\frac{\partial u}{\partial y} + \frac{\partial u}{\partial t} - g(\frac{\partial \eta}{\partial x}) = 0$$
(2.32)

$$u\frac{\partial v}{\partial x} + v\frac{\partial v}{\partial y} + \frac{\partial v}{\partial t} - g(\frac{\partial \eta}{\partial y}) = 0$$
(2.33)

$$\frac{\partial \eta}{\partial t} + \frac{\partial (u(h+\eta))}{\partial x} + \frac{\partial (v(h+\eta))}{\partial y} = 0$$
(2.34)

การใหลออก ในทิศทาง x และ y

$$M = u(h+\eta) = uD \tag{2.35}$$

$$N = v(h+\eta) = vD \tag{2.36}$$

เมื่อ D คือ ความสูงของน้ำทั้งหมด เท่ากับ ความลึก+η M คือ อัตราการใหลของน้ำทั้งหมดในทิศทาง x N คือ อัตราการใหลของน้ำทั้งหมดในทิศทาง y

สมการหลักของคลื่นเมื่อคิดผลของแรงเสียดทานพื้นน้ำ และไม่คิดผลของแรงเนื่องจาก การหมุนของโลก จะได้ดังนี้

$$\frac{\partial \eta}{\partial t} + \frac{\partial M}{\partial x} + \frac{\partial N}{\partial y} = 0$$
(2.37)

$$\frac{\partial M}{\partial t} + \frac{\partial}{\partial x} \left(\frac{M^2}{D} \right) + \frac{\partial}{\partial y} \left(\frac{MN}{D} \right) + gD \frac{\partial \eta}{\partial x} + \frac{gn^2}{D^{7/3}} M \sqrt{M^2 + N^2} = 0$$
(2.38)

$$\frac{\partial N}{\partial t} + \frac{\partial}{\partial x} \left(\frac{MN}{D}\right) + \frac{\partial}{\partial y} \left(\frac{N^2}{D}\right) + gD \frac{\partial \eta}{\partial y} + \frac{gn^2}{D^{7/3}} M \sqrt{M^2 + N^2} = 0 \qquad (2.39)$$

เมื่อ g คือ ความเร่งเข้าสู่ศูนย์กลางของโลก n คือ ความขุระของมายนิ่ง

สึนามิเป็นคลื่นน้ำที่จัดอยู่ประเภทคลื่นน้ำตื้น เป็นคลื่นที่มีความยาวคลื่นยาวมากๆ หลายร้อยกิโลเมตร ซึ่งเกิดจากการเคลื่อนตัวของเปลือกโลกใต้ทะเลอย่างฉับพลัน อาจจะเป็น การเกิดแผ่นดินถล่มยุบตัวลง หรือเปลือกโลกถูกดันขึ้นหรือยุบตัวลง ทำให้มีน้ำทะเลปริมาตร มหาศาลถูกดันขึ้นหรือทรุดตัวลงอย่างฉับพลัน พลังงานจำนวนมหาศาลก็ถ่ายเทไปให้เกิดการ เคลื่อนตัวของน้ำทะเลที่เหนือทะเลลึก สึนามิถูกจัดว่าเป็นคลื่นน้ำตื้นคือ คลื่นที่ค่าอัตราส่วน ระหว่างความลึกของน้ำและความยาวคลื่นต่ำมาก ซึ่งในการจำลองสำหรับการวิจัยนี้จะใช้ ทฤษฎี คลื่นยาวซึ่งเหมาะสมที่จะนำมาประยุกต์ใช้ กับสึนามิ โดยในที่นี้จะสมมติให้ความเร่งของ มวลน้ำในแนวดิ่งมีค่าเท่ากับ ค่า g คือ ค่าความเร่งเข้าสู่ศูนย์กลางของโลก

ในการวิเคราะห์ด้วยวิธีทางตัวเลข เนื่องจากพื้นที่ที่ทำการวิเคราะห์มีขนาดกว้างมาก ซึ่งจะถือว่าเป็นการวิเคราะห์แบบระยะไกล(Far-field tsunami) ซึ่งจะเป็นการวิเคราะห์ ในพิกัด วงกลมในรูปของ ละติจูด กับลองติจูด *(Ө.*А) ดังรูปที่ 2.5

รูปที่ 2.5 แสดงลักษณะของตัวแปร (Imamura และ Shuto, 1992)

โดยมีสมการพื้นฐานที่ใช้คำนวณประมาณหาค่า การเคลื่อนที่ของคลื่นยาว ได้เป็นอย่าง ดี ตามทฤษฎีของคลื่นน้ำตื้น คือ

$$\frac{\partial \eta}{\partial t} + \frac{1}{R\cos\theta} \left[\frac{\partial M}{\partial\lambda} + \frac{\partial}{\partial\theta} \left(N\cos\theta \right) \right] = 0$$
(2.40)

$$\frac{\partial M}{\partial t} + \frac{gh}{R\cos\theta} \frac{\partial\eta}{\partial\lambda} = fN$$
(2.41)

$$\frac{\partial N}{\partial t} + \frac{gh}{R}\frac{\partial\eta}{\partial\theta} = -fM \tag{2.42}$$

$$M = \int_{-h}^{\eta} u dz = u(h + \eta) = uD$$
(2.43)

$$N = \int_{-h}^{\eta} v dz = v (h + \eta) = v D$$
(2.44)

จากหลักการของการข้ามกระโดด(Leap-frog) สามารถประยุกต์หาองค์ประกอบต่างๆ ของ ได้ดังนี้

$$\frac{\eta_{j,m}^{n+\frac{1}{2}} - \eta_{j,m}^{n-\frac{1}{2}}}{\Delta t} + \frac{1}{R\cos\theta_m} \left[\frac{M_{j+\frac{1}{2},m}^n - M_{j-\frac{1}{2},m}^n}{\Delta\lambda} + \frac{N_{j,m+\frac{1}{2}}^n\cos\theta_{m+\frac{1}{2}} - N_{j,m-\frac{1}{2}}^n\cos\theta_{m-\frac{1}{2}}}{\Delta\theta} \right] = 0 \ (2.45)$$

$$\frac{M_{j+\frac{1}{2},m}^{n+1} - M_{j+\frac{1}{2},m}^{n}}{\Delta t} + \frac{gh_{j+\frac{1}{2},m}}{R\cos\theta_{m}} \frac{\eta_{j+1,m}^{n+\frac{1}{2}} - \eta_{j,m}^{n+\frac{1}{2}}}{\Delta\lambda} = fN'$$
(2.46)

$$\frac{N_{j,m+\frac{1}{2}}^{n+1} - N_{j,m+\frac{1}{2}}^{n}}{\Delta t} + \frac{gh_{j,m+\frac{1}{2}}}{R} \frac{\eta_{j,m+1}^{n+\frac{1}{2}} - \eta_{j,m}^{n+\frac{1}{2}}}{\Delta \theta} = fM'$$
(2.47)

$$N' = \frac{1}{4} \left[N_{j+1,m+\frac{1}{2}}^{n} + N_{j+1,m-\frac{1}{2}}^{n} + N_{j,m+\frac{1}{2}}^{n} + N_{j,m-\frac{1}{2}}^{n} \right]$$
(2.48)

$$M' = \frac{1}{4} \left[M_{j+\frac{1}{2},m+1}^{n} + M_{j+\frac{1}{2},m}^{n} + M_{j-\frac{1}{2},m+1}^{n} + M_{j-\frac{1}{2},m}^{n} \right]$$
(2.49)

แก้สมการหาค่าตัวแปร ได้ดังนี้

$$\eta_{j,m}^{n+\frac{1}{2}} = \eta_{j,m}^{n-\frac{1}{2}} - R_{I} \left[M_{j+\frac{1}{2},m}^{n} - M_{j-\frac{1}{2},m}^{n} + N_{j,m+\frac{1}{2}}^{n} \cos\theta_{m+\frac{1}{2}} - N_{j,m-\frac{1}{2}}^{n} \cos\theta_{m-\frac{1}{2}} \right]$$
(2.50)

$$M_{j+\frac{1}{2},m}^{n+1} = M_{j+\frac{1}{2},m}^{n} - R_2 \left[\eta_{j+1,m}^{n+\frac{1}{2}} - \eta_{j,m}^{n+\frac{1}{2}} \right] + R_3 N'$$
(2.51)

$$N_{j,m+\frac{1}{2}}^{n+1} = N_{j,m+\frac{1}{2}}^{n} - R_{4} \left[\eta_{j,m+1}^{n+\frac{1}{2}} - \eta_{j,m}^{n+\frac{1}{2}} \right] + R_{5}M'$$
(2.52)

เมือ

$$R_{1} = \Delta t / (R \cos \theta_{m} \Delta s)$$

$$R_{2} = g \Delta t / (R \cos \theta_{m} \Delta s)$$

$$R_{3} = 2\Delta t \omega \sin \theta_{m}$$

$$R_{4} = g \Delta t / (R \Delta s)$$

$$R_{5} = 2\Delta t \omega \sin \theta_{m+\frac{1}{2}}$$

$$R_{} = 5 \#$$

รูปที่ 2.6 แสดงลักษณะจุดของความสูงของน้ำที่วัดจากระดับน้ำทะเลและอัตราการไหล (Imamura และ Shuto, 1992)

ในการวิเคราะห์ด้วยวิธีทางตัวเลขขนาดกริดนี้จะกำหนดให้เหมาะสมกับเงื่อนไขของ Imamura number (I_m) โดยจะกำหนดใหเมีค่าเข้าใกล้หนึ่ง

$$I_m = \Delta x / 2h\sqrt{1 - K^2}$$
(2.53)

$$K = \sqrt{gh} \frac{\Delta t}{\Delta x} \tag{2.54}$$

และพิจารณาตามเงื่อนไขของ CFL คือ

$$\frac{\Delta x}{\Delta t} = \sqrt{2gh_{\text{max}}}$$
(2.55)

เมื่อ

h = ความลึกเฉลี่ยของท้องน้ำ บริเวณที่พิจารณา

K = คอเรนต์นัมเบอร์ (Courant Number)

- h_{max}= ความลึกมากที่สุดของท้องน้ำ บริเวณที่พิจารณา
- *∆t* = ช่วงเวลาคำนวณ แต่ละครั้ง

2.3. การกำหนดค่าเริ่มต้นและสภาวะที่ขอบ (Initial and Boundary Conditions)

การกำหนดค่าเริ่มต้น การวิเคราะห์หาระดับความสูงของน้ำที่ยกตัวที่เกิดจากการเคลื่อน ของพื้นน้ำในบริเวณที่ทำการพิจารณาโดยใช้หลักการของ Mansinha และ Smylie (1971) โดยการ วิเคราะห์จะต้องรู้ค่ากลไกต่างๆของแผ่นดินไหว

สภาวะที่ขอบ (Boundary Conditions) การกำหนดสภาวะที่ขอบบนพื้นดิน จะกำหนดให้มี การสะท้อนกับหมด ความเร็วที่บริเวณติ<mark>ด</mark>กับพื้นดินมีค่าเท่ากับศูนย์

ส่วนการกำหนดขอบบริเวณที่เป็นพื้นน้ำ จะกำหนดให้มีการไหลได้อย่างอิสระ ในรูปของอัตรา การไหล(*Q*) และสมมุติให้ *η*<<*h* ดังสมการ

$$Q = \sqrt{\frac{(M_1 + M_2)^2}{4} + N_2^2}$$
(2.56)
สำหรับ η ที่มีค่าเพิ่มขึ้น
 $\eta = +Q/\sqrt{gh}$ (2.57)

สำหรับ
$$\eta$$
 ที่มีค่าลดลง $\eta = -Q/\sqrt{gh}$ (2.58)

ในที่ค่าบวกหรือลบของอัตราไหล จะแสดงได้ตามรูปที่ 2.3 จะได้ผลของอัตราการไหลและ η ที่จะมีค่าเพิ่มหรือลดลง ขึ้นอยู่กับทิศทางการไหล ของ N₂

รูปที่ 2.7 แสดงลักษณะความแตกต่างของอัตราการใหลระหว่าง**η** ที่มีค่าเพิ่มขึ้นหรือลดลง รูปของ N₂ (Imamura และ Shuto, 1992)

2.4. การหาค่าความเร็วของกระแสน้ำ(Particle velocities)

การหาความเร็วของกระแสน้ำ หาได้จากสมการ 2.4 และ 2.5 จะได้ว่า

$$u = \frac{M}{D} \quad \text{ins:} \quad v = \frac{N}{D} \tag{2.59}$$

การหาความเร็วของกระแสน้ำกลางทะเลเท่ากับ

$$velocity = \eta \sqrt{g/h}$$
(2.60)

2.5. ค่าคลาดเคลื่อนในการคำนวณ (Numerical errors)

ค่าคลาดเคลื่อนในการคำนวณโดยทั่วไปเกิดขึ้นจาก 2 สาเหตุหลัก คือ ค่าคลาดเคลื่อนที่เกิด
จากการปัดเศษ (Rounding-off errors) และค่าคลาดเคลื่อนที่เกิดจากการตัดปลาย (Truncation errors) ซึ่งเป็นสิ่งที่สำคัญมาก เพื่อให้ได้มาซึ่งความถูกต้องในการคำนวณแบบจำลอง ผลเฉลยจาก การคำนวณต่างๆ อาจได้รับผลจากการปัดเศษเพื่อให้ได้ตัวเลขที่มีนัยสำคัญตามที่กำหนดไว้ในแต่ละ ขั้นตอนการคำนวณ ซึ่งเป็นสาเหตุของค่าคลาดเคลื่อนที่เกิดจากการปัดเศษ สำหรับการคำนวณใน แบบจำลองสึนามินี้ค่าคลาดเคลื่อนที่เกิดจากการปัดเศษจะมากหรือน้อย ขึ้นอยู่กับจำนวนร่างตาข่ายที่ แบ่งไว้ในขอบเขตการคำนวณ สำหรับค่าคลาดเคลื่อนที่เกิดจากการตัดปลายเกิดจากขึ้นตอนการ กระจายตัวแปรเพื่อแทนอนุพันธ์ย่อย (Particle Differentiation) ด้วยไฟไนต์ดิฟเฟอร์เรนซ์ ขนาดของ ค่าคลาดเคลื่อนที่เกิดจากการตัดปลายเกิดจากขั้นตอนการ กระจายตัวแปรเพื่อแทนอนุพันธ์ย่อย (Particle Differentiation) ด้วยไฟไนต์ดิฟเฟอร์เรนซ์ ขนาดของ ค่าคลาดเคลื่อนที่เกิดจากการตัดปลายสามารถแทนด้วย Δx" ดังนั้น การแบ่งร่างตาข่ายให้มีความ ละเอียดสูงมาก จะทำให้ลดค่าคลาดเคลื่อนที่เกิดจากการตัดปลาย แต่จะทำให้ค่าคลาดเคลื่อนที่เกิดจากการตัดปลาย แต่จะทำให้ค่าคลาดเคลื่อนที่เกิดจากการตัดปลายสามารถแทนด้วย Δx

รูปที่ 2.8 กราฟแสดงการเปรียบเทียบระหว่างค่าคลาดเคลื่อนที่เกิดจากการตัดปลาย (Truncation errors) กับค่าคลาดเคลื่อนที่เกิดจากการปัดเศษ (Rounding-off errors) สำหรับขนาด ความกว้างของร่างตาข่ายขนาดต่างๆ

ตัวอย่างผลเฉลย จากการศึกษาแบบจำลองสึนามิใน 1 มิติ ซึ่งทราบได้ว่าขนาดของค่า คลาดเคลื่อนที่เกิดจากการปัดเศษอยู่ในช่วง 10⁻⁴ ถึง 10⁻² โดยทำการคำนวณด้วยนัยสำคัญ 7 ตำแหน่ง ซึ่งมีค่าน้อยมาก เมื่อเทียบกับค่าคลาดเคลื่อนที่เกิดจากการตัดปลายซึ่งมีค่า 10⁻¹ ถึง 10¹ ถึงแม้ว่าใน การคำนวณนี้จะสอดคล้องตามเงื่อนไขที่แน่นอน (Stability Condition) ดังนั้นค่าคลาดเคลื่อนที่เกิด จากการปัดเศษจึงสามารถละเว้นได้ในการคำนวณแบบจำลองสึนามิ

ค่าคลาดเคลื่อนในการคำนวณแบบจำลองอาจเกิดจากสาเหตุอื่นยกตัวอย่างเช่น การคำนวณ การสั่นสะเทือนซึ่งเกิดบริเวณรอยต่อของเปลือกโลกตามแนวชายฝั่งซึ่งจะทำให้เกิดค่าคลาดเคลื่อนที่สูง มากถ้าหากใช้การคำนวณแบบร่างตาข่ายสี่เหลี่ยม (Rectangular Grids) และการใช้ข้อมูลลักษณะ ภูมิประเทศที่ไม่ถูกต้องซึ่งก็จะทำให้ค่าคลาดเคลื่อนมีค่าสูงมากในการประมาณความสูงของคลื่นบน ชายฝั่ง

ุลถาบนวทยบรการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 3

กลไกแผ่นดินไหวบริเวณประเทศฟิลิปปินส์

อ่าวไทยอาจได้รับผลกระทบจากสึนามิที่เกิดจากแนวมุดตัวของเปลือกโลกด้านตะวันตกของ ประเทศฟิลิปปินส์ ผู้ศึกษาจึงได้รวบรวมข้อมูลทางด้านธรณีวิทยาที่เกี่ยวข้องกับแผ่นดินไหวที่ฟิลิปปินส์ รอยเลื่อนและแผ่นดินไหวบริเวณทะเลจีนใต้ได้แสดงในรูปที่ 3.1 และ 3.2

รูปที่ 3.1 แสดงรอยเลื่อนบริเวณมหาสมุทรแปซิฟิก (Kreemer และคณะ, 2000)

รูปที่ 3.2 แสดงจุดศูนย์กลางแผ่นดินไหวบริเวณมหาสมุทรแปซิฟิก (Kreemer และคณะ 2000)

แนวร่องฟิลิปปินส์ (Philippine Trench) ทางตะวันออกของฟิลิปปินส์เป็นบริเวณหลักที่ทำให้ เกิดแผ่นดินไหวในประเทศฟิลิปปินส์ นอกจากแนวร่องฟิลิปปินส์จะทำให้เกิดแผ่นดินไหวแล้ว ยังมีรอย เลื่อนฟิลิปปินส์ (Philippine Fault) และแนวร่องมะนิลา (Manila Trench) ซึ่งวางตัวเป็นแนวขนานไป กับแนวร่องฟิลิปปินส์ ซึ่งแนวทั้งสามนี้มีอัตราการเคลื่อนตัวสูงกว่า 6.5 เซนติเมตรต่อปี (Torregosa, 2001) ที่จะทำให้เกิดแผ่นดินไหว

3.1 การศึกษาเกี่ยวกับรอยเลื่อนในฟิลิปปินส์

3.1.1 การศึกษาลักษณะรูปร่างของรอยเลื่อน

การศึกษานี้จะเน้นในส่วนของแนวร่องมะนิลาซึ่งอยู่ในทะเลด้านตะวันตกของหมู่เกาะ ฟิลิปปินส์ในทะเลจีนใต้ซึ่งเชื่อมติดกับอ่าวไทย แนวร่องมะนิลาเป็นแนวร่องที่เกิดจากการมุดตัวของ แผ่นเปลือกโลกยูเรเซียนเข้าใต้แผ่นประเทศไปในทางทิศตะวันออก ดังรูปที่ 3.3 แนวร่องมะนิลาเป็น แนวยาวตรงเริ่มตั้งแต่ ละติจูดที่ 13 ถึง 18 องศาเหนือ ซึ่งจะเริ่มโค้งงอต่อเนื่องเข้าไปยังบริเวณทาง ตอนใต้ของประเทศไต้หวันดังรูปที่ 3.4

Block Diagram showing the Philippine Archipelago with its bounding trenches and subduction zones and active faults (Modified from Punongbayan, et.al. 1998)

รูปที่ 3.3 แสดงการเคลื่อนที่ของเปลือกโลกบริเวณหมู่เกาะฟิลิปินส์ (Philippine Institute of Volcanology and Seismology)

(Bautista et. al., Tectonophysics, 2001)

รูปที่ 3.5 แสดงถึงจุดศูนย์กลางแผ่นดินไหวที่เกิดบริเวณหมู่เกาะประเทศฟิลิปปินส์ตั้งแต่ปี คศ.1619 ถึง 1997 (Barlotome และคณะ,2001)

จากรูปที่ 3.5 แสดงถึงจุดศูนย์กลางแผ่นดินไหวที่เกิดบริเวณหมู่เกาะประเทศฟิลิปปินส์ ตั้งแต่ปี ค.ศ.1619 ถึง 1997 โดยข้อมูลส่วนแรกในปี 1619 ถึง 1896 ได้จากการศึกษาของ Bautista และ Oike (2000) และ ปี ค.ศ.1897 ถึง 1997 ได้จาก The International Seismological Center (ISC) และ The U.S. Geological Survey's National Earthquake Information Center (USGS-NEIC) โดยจะแสดง เป็นรูปตัดขวางที่ตำแหน่งต่างๆ ได้ดังรูปที่ 3.6 ถึง 3.8

รูปที่ 3.6 แสดงถึงรูปตัด D-D (Barlotome และคณะ,2001)

สถาบนวิทยบริการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รูปที่ 3.7 แสดงถึงรูปตัด E-E (Barlotome และคณะ,2001)

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลย

รูปที่ 3.8 แสดงถึงรูปตัด F-F (Barlotome และคณะ,2001)

จะเห็นได้ว่าจุดศูนย์กลางแผ่นดินไหวที่รูปตัด D ถึง H จะมีจุดศูนย์กลางแผ่นดินไหวบริเวณ แนวร่องมะนิลาโดยส่วนใหญ่จะอยู่ที่ระดับความลึก 25 – 50 กิโลเมตร มุมเทจะมีค่าประมาณ 30 องศา

3.1.2 การแบ่งโซนแผ่นดินไหว

การวิเคราะห์เกี่ยวกับการเกิดแผ่นดินไหวโดยการแบ่งโซนแผ่นดินไหวที่มีลักษณะของ แผ่นดินไหวที่คล้ายกัน ซึ่งการแบ่งจะมีหลายวิธี แต่จากการศึกษาของ Torregosa (2001) ได้ใช้วิธี จำแนกโดยหาจำนวนครั้งที่เกิดแผ่นดินไหวต่อพื้นที่หนึ่งตารางกิโลเมตรต่อปี (Occurrence Rate) ซึ่ง สามารถแบ่งโซนแผ่นดินไหวได้เป็น 27 เขต ดังตารางที่ 3.1 และรูปที่ 3.9

	Occurrence rate	b	Max.	Area
Zone	per sq. km.	value	Magnitude (Ms)	sq. km.
1	1.46E-05	0.940	7.3	46,222
2	1.49E-05	1.056	7.2	56,146
3	6.60E-05	1.571	6.9	30,350
4	2.94E-05	1.458	6.5	15,471
5	6.40E-05	1.431	6.6	15,218
6	1.33E-05	1.093	7.7	49,207
7	4.17E-05	1.215	7.8	16,097
8	5.96E-05	1.792	7.0	36,812
9	1.35E-04	1.489	7.7	12,770
10	6.37E-06	0.598	7.6	52,699
11	2.04E-05	1.217	7.1	40,324
12	1.23E-05	0.743	7.4	50,285
13	1.96E-05	1.043	8.3	51,934
14	8.10E-05	1.072	7.3	28,801
15	1.51E-05	1.939	6.0	23,956
16	1.38E-04	1.453	7.7	25,913
17	1.41E-05	1.353	6.3	28,149
18	6.28E-06	1.330	6.7	75,851
19	3.50E-05	1.210	7.0	43,450
20	1.17E-05	0.888	7.3	40,179
21	3.36E-05	1.074	7.9	20,630
22	1.26E-05	1.130	7.3	60,709
23	3.46E-05	1.429	7.4	38,975
24	1.04E-04	1.274	7.7	28,658
25	1.23E-04	1,301	7.3	28,074
26	3.24E-05	0.880	7.9	29,076
27	3.33E-06	1.111	6.5	89,574

ตารางที่ 3.1 คุณสมบัติของโซนแผ่นไหวในหมู่เกาะฟิลิปปินส์ (Torregosa, 2001)

รูปที่ 3.9 แสดงโซนแผ่นดินไหวในหมู่เกาะฟิลิปปินส์(Torregosa, 2001)

3.1.2 การจำแนกรอยเลื่อน

Torregosa (2001) ได้รวบรวมผลการศึกษาของ Acharya (1980a), Knittel(1988), Barrier, และคณะ(1991)และ Sajona และคณะ (1993) ซึ่งจำแนกรอยเลื่อนที่ยังมีการเคลื่อนตัวได้ 59 รอย เลื่อน ดังตารางที่ 3.2 และรูปที่ 3.10

Segment		Length	Rupture	Max	Occurrence
number	Fault	(km)	length (km)	expected magnitude	rate per year
1	Marikina fault segment 1	70	35.2	6.3	1.82E-03
2	Marikina fault segment 2	80	40.1	6.4	1.43E-03
3	Marikina fault segment 3	80	40.1	6.4	1.43E-03
4	Cotabato fault segment 1	87	43.3	6.4	1.43E-03
5	Cotabato fault segment 2	108	54.0	6.6	1.11E-03
6	Abra1	144	71.8	6.8	8.33E-04
7	Abra2	144	71.8	6.8	8.33E-04
8	Abra3	128	64.0	6.7	1.00E-03
9	Abra4	152	75.9	6.9	5.56E-04
10	Abra5	144	71.9	6.8	8.33E-04
11	Mindanao1	168	84.1	6.9	5.56E-04
12	Mindanao2	116	57.8	6.7	1.00E-03
13	Phil. FaultLuzon 1	77	38.5	6.3	1.82E-03
14	Phil. Fault Luzon 2	50	25.0	6.0	2.50E-03
15	Phil. Fault Luzon 3	113	56.4	6.6	1.11E-03
16	Phil. Fault Luzon 4	119	59.7	6.7	1.00E-03
17 - 21	Phil. Fault	1127	330.0	8.0	5.00E-03
22	Phil. Fault Bicol segment 1	122	60.9	6.7	1.00E-03
23	Phil. Fault Bicol segment 2	70	35.1	6,3	1.82E-03
24	Phil. Fault Bicol segment 3	51	25.7	6.0	2.50E-03
25	Phil. Fault Surigao segment	75	37.6	6.3	1.82E-03
26	Phil. Fault Davao segment	143	71.5	6.8	8.33E-04
27	Cental Mindanao Fault segment 1	92	46.1	6.5	1.25E-03
28	Cental Mindanao Fault segment 2	73	36.3	6.3	1.82E-03
29	Cental Mindanao Fault segment 3	95	47.6	6.5	1.25E-03
30	Lubang/Verde Passage Fault	152	75.8	6.9	5.56E-04
31	Sibuyan Sea Fault	240	120.2	7.2	5.00E-04
32	Tablas Fault1	107	53.7	6.6	1.11E-03
33	Tablas Fault2	121	60.5	6.7	1.00E-03
34	Sulu Trench	535	118.7	7.2	6.67E-04
35 - 38	East Luzon trench	530	117.2	7.2	6.67E-03
39 - 42	Philippine Trench	1258	388.2	8.1	6.67E-03
43 - 48	Manila Trench	1042	294.5	7.9	5.00E-03
49 - 51	Cotabato Trench	320	62.7	6.7	1.00E-03
52 - 53	Negros Trench	336	66.5	6.8	8.33E-04
54	Casigura Fault	134	66.8	6.8	8.33E-04
55	Manila Bay Fracture Zone	59	29.6	6.1	2.50E-04
56	Iba Fracture Zone Acharya	50	25.0	6.0	2.86E-04
57	Mindoro faulit	114	56.8	6.6	1.11E-03
58	Bohol fault	52	25.8	6.0	2.50E-03
59	Taal Fracture Zone	85	42.7	6.4	1.43E-04

ตารางที่ 3.2 การจำแนกรอยเลื่อนในหมู่เกาะฟิลิปปินส์ (Torregosa, 2001)

รูปที่ 3.10 การจำแนกรอยเลื่อนในหมู่เกาะฟิลิปปินส์ (Torregosa, 2001)

3.2 การคำนวณคาบการกลับของแผ่นดินไหวบริเวณของฟิลิปปินส์

กาบการกลับของแผ่นดินไหว (Return Period) เป็นตัวเลขบ่งชี้ความน่าจะเป็นที่จะเกิด แผ่นดินไหวขนาดต่างๆ ซึ่งจะช่วยเป็นแนวทางในการพิจารณาเลือกขนาดแผ่นดินไหวที่จะพิจารณาใน การวิเคราะห์การจำลองสึนามิ โดยใช้หลักการของ Gutenberg-Richter ในการหาความสัมพันธ์ของ ขนาดแผ่นดินไหว กับ อัตราการเกิดขึ้นในแต่ละปี แสดงเป็นสมการดังนี้

$$\log N = a - bM \tag{3.1}$$

ในการศึกษาคาบการกลับแผ่นดินไหว บริเวณหมู่เกาะของประเทศฟิลิปปินส์ เพิ่มเติมจาก การศึกษาที่ผ่านๆมา ได้ใช้ข้อมูลแผ่นดินไหวจาก ANSS (Advanced National Seismic System) ซึ่ง เป็นแหล่งข้อมูลที่มีการบันทึกการเกิดแผ่นดินไหวบริเวณฟิลิปปินส์ได้จำนวนมาก และแสดงลักษณะ ของแผ่นดินไหวไว้ครบถ้วน ถือว่าเป็นแหล่งข้อมูลที่ดีพอสำหรับใช้ในการวิเคราะห์ซึ่งข้อมูลที่ใช้นี้จะใช้ ข้อมูลที่มีขนาดแผ่นดินไหว มากกว่า 5.0 ขึ้นไป ตั้งแต่ปี 1963 ถึง 2006 มีจุดศูนย์กลางแผ่นดินไหวที่ พิจารณา แสดงดังรูปที่ 3.11 จากการวิเคราะห์จะได้สมการ

$$\log N = 6.410 - 1.026M \tag{3.2}$$

และแสดงผลได้ดังรูปที่ 3.12 และ 3.13 จากการวิเคราะห์ได้คาบการกลับของแผ่นดินไหวขนาดต่างๆ ดังตารางที่ 3.3

รูปที่ 3.11 จุดศูนย์กลางแผ่นดินไหวที่เกิดบริเวณหมู่เกาะฟิลิปปินส์ตั้งแต่ปี คศ.1963 ถึง 2006 (ANSS)

รูปที่ 3.15 ความสัมพันธ์ระหว่างอัตราการเกิดแผ่นดินไหวต่อปีกับขนาด

รูปที่ 3.16 ความสัมพันธ์ระหว่างคาบการกลับของแผ่นดินไหวกับขนาด

ตารางที่ 3.3 คาบการกลับของแผ่นดินไหว

	<u>^</u>
ขนาด (Mw)	คาบการกลับ (ปี)
7.0	6
7.5	19
8.0	63
8.5	205
9.0	667

3.3 การหาขนาดของพารามิเตอร์ของรอยเลื่อน

เป็นที่ทราบดีว่าแผ่นดินไหวเกิดจากการเคลื่อนตัวของรอยเลื่อนในเปลือกโลก ขนาดของ แผ่นดินไหว (M) ที่บ่งซี้ถึงพลังงานที่ถูกปลดปล่อยจากจุดศูนย์กลางจึงมีความสัมพันธ์โดยตรงกับ ความยาวของรอยเลื่อน(*L*), ความกว้างของรอยเลื่อน(*W*), พื้นที่ของรอยเลื่อน(*A*) และระยะ เคลื่อนที่ของรอยเลื่อน(*D*) ซึ่งได้มีผู้ที่เสนอสมการความสัมพันธ์ดังกล่าวไว้ เช่น Papazachos และ คณะ (2004), Somerville และคณะ (2002) และสมการที่สำนักงานอุตุนิยมวิทยาแห่งประเทศญี่ปุ่น (Japan Meteorological Agency, JMA) ใช้เพื่อประมาณขนาดของรอยเลื่อนจากขนาดของ แผ่นดินไหว

Papazachos และคณะ(2004) ได้ศึกษาขนาดของรอยเลื่อน 3 แบบ คือ แบบแนวระดับ, แบบ มุมเท และแบบมุมเทบริเวณเขตมุดตัวของเปลือกโลก โดยใช้ข้อมูลแผ่นดินไหวทั้งหมด 256 ครั้ง ซึ่ง 72 ครั้ง เป็นการเกิดแผ่นดินไหวแบบมุมเทบริเวณเขตมุดตัวของเปลือกโลก และเป็นบริเวณที่รวมแนวร่อง มะนิลาด้วย ดังรูปที่ 3.17 สัญลักษณ์ สี่เหลี่ยม, วงกลม และ สามเหลี่ยม แทนรอยเลื่อนแบบแนว ระดับ,แบบมุมเท และแบบมุมเทบริเวณเขตมุดตัวของเปลือกโลกตามลำดับ

รูปที่ 3.17 จุดกำเนิดแผ่นดินไหว ที่ใช้ในการวิเคราะห์ (Papazachos และคณะ, 2004)

้จากผลการวิเคราะห์ของ Papazachos และคณะ (2004) จะได้ความสัมพันธ์ต่างๆดังรูปที่ 3.18

รูปที่ 3.18 ความสัมพันธ์ของขนาดแผ่นดินไหวจากการวิเคราะห์ (Papazachos และคณะ, 2004)

M

ดังนั้นจึงได้เสนอสมการหาขนาดรอยเลื่อนที่เกิดจากแผ่นดินไหวบริเวณเขตมุดตัวของเปลือกโลก ดังนี้

ความยาวรอยเลื่อน (กิโลเมตร)	$\log L = 0.55M - 2.19$, $6.7 \le M \le 9.3$	(3.3)
ความกว้างรอยเลื่อน (กิโลเมตร)	$\log W = 0.31 M - 0.63$, $6.7 \leq M \leq 9.2$	(3.4)
พื้นที่รอยเลื่อน (กิโลเมตร)	$\log A = 0.86M - 2.82$, $6.7 \le M \le 9.2$	(3.5)
ระยะรอยเลื่อนเคลื่อนที่(เซนติเมตร)	$\log D = 0.64M - 2.78$, $6.7 \leq M \leq 9.2$	(3.6)

Somerville และคณะ(2002) ได้ศึกษาเปรียบเทียบลักษณะรอยเลื่อนที่เกิดจากแผ่นดินไหว บริเวณเขตมุดตัวของเปลือกโลก กับแผ่นดินไหวบนเปลือกโลก และได้ความแตกต่างหลักๆ ขึ้นอยู่กับ ขนาดพื้นที่ของรอยเลื่อน โดยเฉลี่ยพื้นที่ของรอยเลื่อนบริเวณเขตมุดตัวของเปลือกโลกจะมีขนาดเป็น สองเท่าหรือมากกว่า พื้นที่ของรอยเลื่อนบริเวณเปลือกโลก ที่ขนาดแผ่นดินไหวขนาดเดียวกัน โดยใช้ ข้อมูลแผ่นดินไหวจากเหตุการณ์แผ่นดินไหวบริเวณเขตมุดตัวของเปลือกโลกดังตารางที่ 3.4 และเสนอ ผลการวิเคราะห์ดังตารางที่ 3.5 และ 3.6

Earthquake	Date	Mo x 10 ¹⁴ dyne.cm	Mw	Overall Slip Duration	Rise Time from max_slip	Rupture Velocity (km/sec)
		u)2002		(sec)	velocity (sec)	
Valparaiso	1985.3.3	150	8.1	14	2.85	3.0
Michoacan	1985.9.19	150	8.1	5	3.88	2.6
Peru	1974.10.3	120	8.0	11	7.0	3.0
Hokkaido nansei	1993.11.12	34	7.65	5	2.41	3.0
Petatlan	1979.3.14	15	7.4	5	2.5	3.3
Zihuatanejo	1985.9.21	13.5	7.4	>1#	(>1)*	2.6
Playa Azul	1981.10.25	7.14	7.2	>1#	(>l)*	2.6
Peru	1974.11.9	5.4	7.1	2	1.25	3.0
Tonankai	1944.12.12	100	8.0	15	13.13	3.0
Kanto	1923.9.1	75	7.9	8	8.73	3.0

ตารางที่ 3.4 ข้อมูลแผ่นดินไหวที่ใช้ในการวิเคราะห์ (Somerville และคณะ, 2002)

Earthquake	depth	depth	depth	strike	dip	rake	slip model
	of	of	of				reference
	Top	Hinge	Bottom				
	(km)	(km)	(km)				
Valparaiso	6.6	26	71	5	15	90	Mendoza et al., 1994
				5	30	110	
Michoacan	6	-	40	300	14	var	Mendoza & Hartzell, 1989
Peru	1.2	22	50	350	11	92.5	Hartzell & Langer, 1993
Hokkaido	5	-	40	20	30	100	Mendoza & Fukuyama,
- nansei	2		37	340	30	90	1996
Petatlan	3	-	25	293	14	87	Mendoza, 1995
Zihuatanejo	12	-	26	300	14	90	Mendoza, 1993
Playa Azul	6	-	20	300	14	90	Mendoza, 1993
Peru	6.1	-	21.4	350	11	92.5	Hartzell & Langer, 1993
Tonankai	2.0		40	235	20	var	Ichinose et al., 2001
Kanto	2.0		31.6	290	25	var	Wald et al., 1995

#minimum rise time value * only one time window

ตารางที่ 3.5 สมการที่ได้จากผลการวิเคราะห์ (Somerville และคณะ, 2002)

Rupture Area vs. Seismic Moment:	$A = C1 \times 10^{-15} \times M_0^{2/3}$
Average Slip vs. Seismic Moment:	$D = C2 \times 10^{-8} \times M_0^{-1/3}$
Combined Area of Asperities vs. Seismic Moment:	$A_a = C3 \times 10^{-15} \times M_o^{2/3}$
Area of Largest Asperity vs. Seismic Moment:	$A_1 (km^2) = C4 \times 10^{-16} \times M_0^{2/3}$
Radius of Largest Asperity vs. Seismic Moment:	$r_1 (km) = C5 \times 10^{-8} \times M_0^{-1/3}$
Average Number of Asperities	C6
Area of Fault Covered by Asperities	C7
Average Asperity Slip Contrast:	C8
Hypocentral Distance to Center of Closest Asperity Vs.Moment:	R _A = C9 x 10 ⁻⁸ x Mo ^{1/3}
Overall Slip Duration vs. Seismic Moment:	$T_S = C10 \times 10^{-9} \times Mo^{1/3}$
Rise Time from Maximum Slip Velocity vs Seismic Moment	$T_R = C11 \times 10^{-9} \times Mo^{1/3}$

ตารางที่ 3.6 เปรียบเทียบข้อมูลลักษณะแผ่นดินไหวบริเวณเขตมุดตัวของเปลือกโลก กับแผ่นดินไหว บนเปลือกโลก (Somerville และคณะ, 2002)

No.	Parameter	Subduction	Crustal	Subduction/ Crustal	Relationship of Subduction to Crustal
C1	Rupture Area	5.20	2.23	2.33	Larger
C2	Average Slip	5.30	15.6	0.34	Smaller
C3	Combined Area of Asperities.	1.21	0.50	2.42	Larger
C4	Area of Largest Asperity	8.87	3.64	2.44	Larger
CS	Radius of Largest Asperity	1.68	1.08	1.56	Larger
C6	Number of Asperities	2.4	2.6	0.92	Similar
C7	Fraction of Fault Covered by Asperities	0.25	0.22	1.14	Similar
C8	Asperity Slip Contrast	2.13	2.01	1.06	Similar
C9	Hypocentral Distance to Asperity	1.76	1.35	1.30	Similar
C10	Slip Duration	3.62	2.03	1.78	Larger
C11	Rise Time	1.79	1.76	1.02	Similar

The Japan Meteorological Agency (JMA) เป็นหน่วยงานทางอุตุนิยมวิทยาของประเทศ ญี่ปุ่น ได้ใช้แบบจำลองการหาขนาดรอยเลื่อน ซึ่งใช้ในการจำลองสึนามิบริเวณประเทศญี่ปุ่นที่เกิดจาก แผ่นดินไหวบริเวณเขตมุดตัวของเปลือกโลก ดังนี้

ความยาวรอยเลือน (กิโลเมตร)	$\log L = 0.5M - 1.9$	(3.7)
ความกว้างรอยเลื่อน (กิโลเม <mark>ต</mark> ร)	$\log W = 0.5M - 2.2$	(3.8)
ระยะรอยเลื่อนเคลื่อนที่ (เมตร)	$\log D = 0.5M - 3.2$	(3.9)

สรุปสมการประมาณค่าพารามิเตอร์ต่างๆ ของรอยเลื่อนที่เกิดขึ้นบริเวณที่เป็นเขตมุดตัวของ เปลือกโลกดังตารางที่ 3.7

สถาบันวิทยบริการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

	Papazachos และคณะ	Somerville และคณะ	154.6
	(2004)	(2002)	JIVIA
ความยาว	$\log L = 0.55M - 2.19$		
<i>L</i> (km)	$6.7 \le M \le 9.3$	-	$\log L = 0.5M - 1.9$
ความกว้าง	$\log W = 0.31M - 0.63$		1 11 0 514 0 0
<i>W</i> (km)	$6.7 \le M \le 9.2$		$\log W = 0.5M - 2.2$
พื้นที่	$\log A = 0.86M - 2.82$	$A = 5.20 \times 10^{-15} \times M_0^{2/3}$	_
A(km ²)	$6.7 \le M \le 9.2$	$7.1 \le M \le 8.1$	-
ระยะเลื่อน	$\log D = 0.64M - 2.78$	$D = 5.30 \times 10^{-8} \times M_0^{\frac{1}{3}}$	1 (D (100) 0.5M 2.2
<i>D</i> (cm)	$6.7 \le M \le 9.2$	$7.1 \le M \le 8.1$	$\log(D/100) = 0.5M - 3.2$

ตารางที่ 3.7 สมการแสดงความสัมพันธ์ระหว่างขนาดของแผ่นดินไหวกับขนาดของรอยเลื่อน

 $M = 2/3 (\log M_0 - 16.1) \tag{3.10}$

รูปที่ 3.19 – 3.22 แสดงความแตกต่างของสมการทั้งสามในการประมาณขนาดของรอยเลื่อน จะเห็นว่าความแตกต่างมีน้อยเมื่อแผ่นดินไหวมีขนาดน้อยกว่า 7.5 และมีความแตกต่างมากขึ้นเมื่อ ขนาดใหญ่ขึ้น โดยสมการของ Somerville และคณะ (2002) ให้ค่าที่สูงแตกต่างออกไป ในการศึกษานี้ ได้ใช้สมการของ Papazachos และคณะ (2004) เพื่อประมาณขนาดของรอยเลื่อนจากขนาดของ แผ่นดินไหว เนื่องจากสมการดังกล่าวได้ถูกพัฒนามาโดยใช้ข้อมูลแผ่นดินไหวที่เป็นแผ่นดินไหวแบบ มุดตัว (Subduction Earthquake) ซึ่งสอดคล้องกับลักษณะของแผ่นดินไหวที่ทำให้เกิดสึนามิ และสรุป ค่าได้ตามตารางที่ 3.8

รูปที่ 3.19 ความสัมพันธ์ระหว่างความยาวของรอยเลื่อนกับขนาดแผ่นดินไหว

รูปที่ 3.20 ความสัมพันธ์ระหว่างความกว้างของรอยเลื่อนกับขนาดแผ่นดินไหว

รูปที่ 3.22 ความสัมพันธ์ระหว่างระยะเกลื่อนที่ของรอยเลื่อนกับขนาดแผ่นดินไหว

	Papazachos และคณะ(2004)					
Mw	L	Area	w	D		
(ricther)	(km)	(km²)	(km)	(m)		
5.0	3	30	8	0.1		
5.5	7	81	12	0.1		
6.0	13	219	17	0.1		
6.5	24	589	24	0.2		
7.0	46	1585	35	0.5		
7.5	86	4266	49	1.0		
8.0	162	11481	71	2.2		
8.5	305	30903	102	4.5		
9.0	575	83176	145	9.5		

ตารางที่ 3.8 พารามิเตอร์ของรอยเลื่อนตามสมการของ Papazachos และคณะ (2004)

3.4 การคำนวณหาขนาดการยกตัวของพื้นทะเล

การหาขนาดของการยกตัวที่จะใช้ในการหาค่าเริ่มต้นของความสูงคลื่นที่เป็นตัวกระตุ้นทำให้ เกิดสึนามินั้น โดยทั่วไปจะใช้หลักการการของ Mansinha และ Smylie (1971) ซึ่งได้เสนอสมการหลัก ดังนี้

รูปที่ 3.23 ลักษณะรอยเลื่อนและตำแหน่งอ้างอิง (Mansinha และ Smylie, 1971)
1. ระยะยกตัวสำหรับการเคลื่อนที่ แบบรอยเลื่อนตามแนวระดับ (Strike-slip)

$$12\pi \frac{u_{3}}{U_{1}} = \cos\theta \Big[\ln(R + r_{3} - \xi) + (1 + 3\tan^{2}\theta) \ln(Q + q_{3} + \xi) - 3\tan\theta \sec\theta \ln(Q + x_{3} + \xi_{3}) \Big] \\ + \frac{2r_{2}\sin\theta}{R} + 2\sin\theta \frac{(q_{2} + x_{2}\sin\theta)}{Q} - \frac{2r^{2}\cos\theta}{R(R + r_{3} - \xi)} \\ + \frac{4q_{2}x_{3}\sin^{2}\theta - 2(q_{2} + x_{2}\sin\theta)(x_{3} + q_{3}\sin\theta)}{Q(Q + q_{3} + \xi)} \\ + 4q_{2}x_{3}\sin\theta \frac{[(x_{3} + \xi_{3}) - q_{3}\sin\theta]}{Q^{3}} - 4q_{2}^{2}q_{3}x_{3}\cos\theta\sin\theta \frac{(2Q + q_{3} + \xi)}{Q^{3}(Q + q_{3} + \xi)^{2}}$$
(3.12)

2. ระยะยกตัวสำหรับการเคลื่อนที่ แบบรอยเลื่อนแยกตามมุมเท (Dip-slip)

$$12\pi \frac{u_{3}}{U} = \sin \theta \Big[(x_{2} - \xi_{2}) \Big\{ \frac{2(x_{3} - \xi_{3})}{R(R + x_{1} - \xi_{1})} + 4 \frac{(x_{3} - \xi_{3})}{Q(Q + x_{1} - \xi_{1})} \\ - 4\xi_{3}x_{3}(x_{3} + \xi_{3}) \Big(\frac{2Q + x_{1} - \xi_{1}}{Q^{3}(Q + x_{1} - \xi_{1})^{2}} \Big) \Big\} - 6 \tan^{-1} \Big\{ \frac{(x_{1} - \xi_{1})(q_{3} + \xi)}{q_{2}Q} \Big\} \Big] \\ + \cos \theta \Big[\ln(R + x_{1} - \xi_{1}) - \ln(Q + x_{1} - \xi_{1}) - 2 \frac{(x_{3} - \xi_{3})^{2}}{R(R + x_{1} - \xi_{1})} \\ - 4 \frac{\Big\{ (x_{3} + \xi_{3})^{2} - \xi_{3}x_{3} \Big\}}{Q(Q + x_{1} + \xi_{1})} + 4\xi_{3}x_{3}(x_{3} + \xi_{3})^{2} \Big(\frac{2Q + x_{1} - \xi_{1}}{Q^{3}(Q + x_{1} - \xi_{1})^{2}} \Big) \Big] \\ + 6x_{3} \Big[\cos \theta \sin \theta \Big\{ \frac{2(q_{3} + \xi)}{Q(Q + x_{1} - \xi_{1})} + \frac{x_{1} - \xi_{1}}{Q(Q + q_{3} + \xi)} - q_{2} \frac{\left(\sin^{2} \theta - \cos^{2} \theta \right)}{Q(Q + x_{1} - \xi_{1})} \Big\} \Big]$$
(3.13)

$$R = \sqrt{(x_1 - \xi_1)^2 + (x_2 - \xi_2)^2 + (x_3 - \xi_3)^2}$$
(3.14)

$$Q = \sqrt{(x_1 - \xi_1)^2 + (x_2 - \xi_2)^2 + (x_3 + \xi_3)^2}$$
(3.15)

$$r_2 = x_2 \sin \theta - x_3 \cos \theta, \qquad q_2 = x_2 \sin \theta + x_3 \cos \theta \qquad (3.16)$$

$$r_3 = x_2 \cos \theta + x_3 \sin \theta, \qquad q_3 = -x_2 \cos \theta + x_3 \sin \theta \qquad (3.17)$$

- *u*₃ คือ ระยะยกตัวในแนวดิ่งที่พิกัด(*x*₁,*x*₂,*x*₃)
- U_1 คือ ระยะเคลื่อนที่ในแนว x_1

เมื่อ

- U คือ ระยะเคลื่อนที่ในแนว ξ
- heta คือ มุมเท ของรอยเลื่อน
- ξ_1,ξ_2,ξ_3 คือ จุดที่แรงกระทำในระนาบรอยเลื่อน

จากการทดสอบหาค่าความสัมพันธ์ของขนาดแผ่นดินไหว8.8 โดยใช้สมการของ Papazachos และคณะ (2004) ในการประมาณค่าพารามิเตอร์ต่างๆ จะได้ความยาวของรอยเลื่อนเท่ากับ 446 กิโลเมตร และความกว้างของรอยเลื่อนเท่ากับ 125 กิโลเมตร เปรียบเทียบ มุมดิฟเท่ากับ 45 องศา และ จุดกำเนิดที่ความลึกต่างๆดังรูป 3.24 และ เปรียบเทียบ จุดกำเนิดที่ความลึก 25 กิโลเมตร และ มุมเทต่างๆ จะได้ผลดังรูป 3.25

รูปที่ 3.24 เปรียบเทียบมุมเทเท่ากับ 45 องศา และ จุดกำเนิดที่ความลึกต่างๆ

รูปที่ 3.25 เปรียบเทียบ จุดกำเนิดที่ความลึก 25 กิโลเมตร และ มุมเทต่างๆ

จากการทดสอบจะได้ว่า ขนาดความลึกของจุดศูนย์กลางแผ่นดินไหวบริเวณที่ตื้นขึ้นจะมีผล ต่อการยกตัวของพื้นทะเลมากกว่า บริเวณที่ลึกๆ ซึ่งจะไม่มีผลมาก เมื่อลึกลงไปเรื่อยๆ ส่วนการ เปรียบเทียบมุมเทที่ระดับความลึกเท่ากัน จะเห็นว่ามุมเทไม่มีผลต่อความสูงมากเมื่อเทียบกับส่วนที่ ยุบตัวลงไปเมื่อมุมเทน้อยจะทำให้ผิวมีการยุบตัวสูงกว่ามุมเทมากๆ

ดังนั้นการวิเคราะห์นี้จะใช้ความลึกเท่ากับ 25 กิโลเมตร และมุมเทเท่ากับ 30 องศาซึ่งจะ สอดคล้องกับการศึกษาเกี่ยวกับลักษณะรูปร่างของรอยเลื่อนพอดี

3.5 การเลือกกำหนดพารามิเตอร์ของรอยเลื่อน

เนื่องจากการศึกษาแผ่นดินไหวที่เคยเกิดขึ้นในอดีตมีขนาด 7.9 แต่ก็ไม่มีผลอะไรกับบริเวณ อ่าวไทย ดังนั้น ในการศึกษานี้จึงเลือกขนาดแผ่นดินไหวที่มีขนาดใญ่กว่าที่เคยเกิดขึ้นในอดีต ได้ พิจารณาแบ่งรูปแบบของรอยเลื่อนจากแผ่นดินไหวขนาดเท่ากับ 9.0, 8.5 และ 8.0 ดังตารางที่ 3.8

ขนาด	ความยาว	พื้นที่	ความกว้าง	ระยะเคลื่อนที่
	(km)	(km ²)	(km)	(m)
8.0	162	11481	71	2.2
8.5	305	30903	102	4.5
9.0	575	83176	145	9.5

ตารางที่ 3.8 ขนาดของพารามิเตอร์ รอยเลื่อยตามขนาดแผ่นดินไหวต่างๆ

และแบ่งรูปแบบออ<mark>กเป็น 6 แบบตามขนาดและตำแหน่งของการเกิดรอยเลื่อนออกเป็น 6</mark> รูปแบบ ดังรูป 3.26 ถึง 3.31

รูปที่ 3.26 รอยเลื่อนแบบที่ 1 (Mw=9.0)

รูปที่ 3.28 รอยเลื่อนแบบที่ 3 (Mw=8.5)

รูปที่ 3.29 รอยเลื่อนแบบที่ 4 (Mw=8.0)

รูปที่ 3.31 รอยเลื่อนแบบที่ 6 (Mw=8.0)

จากการศึกษาเกี่ยวกับรอยเลื่อน จะเห็นว่าผลที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนรูปของพื้นทะเลมีตัวแปร หลายตัว เช่น ความยาว(*L*), ความกว้าง(*W*), มุมแนวระดับ, มุมเท, มุมเลื่อนถล่ม, ระยะการ เคลื่อน(*D*) และความลึกของจุดศูนย์กลางแผ่นดินไหว ในการพิจารณาตัวแปรต้องใช้องค์ประกอบ ต่างๆ ในการกำหนด เช่น

 ความยาว (L) ความกว้าง (W) และ ระยะการเคลื่อนที่ของรอยเลื่อน (D) จะใช้สมการการ ประมาณค่าจากขนาดของแผ่นดินไหวที่จะเกิดขึ้น (M) ในที่นี้ได้พิจารณาใช้สมการของ Papazachos และคณะ (2004) ดังตารางที่ 3.8

 มุมแนวระดับ จะใช้การพิจารณาจาก แนวการวางตัวของรอยเลื่อน จากรูปถ่าย หรือแผนที่ที่ แสดงให้เห็นลักษณะแนวรอยเลื่อนอย่างชัดเจน ดังรูป 3.26 ถึง 3.31

 มุมเลื่อนถล่ม จากสมการ ของหลักการการของ Mansinha และ Smylie (1971) จะเห็นว่า ถ้ามุมเลื่อนถล่มของรอยเลื่อนมีค่าเท่ากับ 90 องศา จะทำให้มีผลต่อการเปลี่ยนรูปในแนวดิ่งมากที่สุด ดังนั้น จึงมีการกำหนดมุมเลื่อนถล่มมีค่าเท่ากับ 90 องศา ซึ่งจะให้ค่าการเปลี่ยนรูปที่วิกฤตที่สุด

4. ความลึกของจุดศูนย์กลางแผ่นดินไหว จะใช้การประมาณค่าจากเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในอดีต
 ว่าแนวโน้มของจุดศูนย์กลางแผ่นดินไหว ในอดีตส่วนใหญ่จะอยู่ที่ความลึกประมาณเท่าไร จากรูป
 ตัดก่อนหน้านี้จะเห็นว่าความลึกของจุดศูนย์กลางแผ่นดินไหว บริเวณแนวร่องมะนิลา ส่วนใหญ่จะอยู่ที่
 25 – 50 กิโลเมตร ดังนั้น จึงมีการกำหนดความลึกของจุดศูนย์กลางแผ่นดินไหว มีค่าเท่ากับ 25
 กิโลเมตรจากพื้นดิน ซึ่งจะเป็นค่าที่เหมาะสมที่สุด

 5. มุมเท พิจารณาจากรูปตัดของรอยเลื่อนที่ความน่าจะเป็นไปได้ จากรูปในบทก่อนหน้านี้จะ เห็นว่ามุมเทบริเวณแนวร่องมะนิลา ที่ระดับความลึก 25-50 กิโลเมตร จะมีค่าประมาณ 30 องศาจาก แนวระนาบ

3.6 ค่าเริ่มต้นของการเกิดสึนามิ

จากการหาค่าพารามิเตอร์ของรอยเลื่อน เราจะสามารถนำไปคำนวณหาค่าเริ่มต้นของการเกิด สึนามิ โดยการใช้สมการการคำนวณของ Mansinha และ Smylie (1971) ก่อนหน้านี้โดยแยกตาม รูปแบบของรอยเลื่อนต่างๆ ได้ดังรูปที่ 3.32 ถึง 3.37

บทที่ 4

การวิเคราะห์ผล

ในงานวิจัยนี้ได้พัฒนาโปรแกรมซึ่งเป็นใช้ในการวิเคราะห์เกี่ยวกับคลื่นที่มีความยาวคลื่นมากๆ เมื่อเทียบกับความลึกของน้ำและมาประยุกต์ใช้กับการจำลองและวิเคราะห์ผลของสึนามิในบริเวณอ่าว ไทย เช่น ความเร็วของกระแสน้ำ, ความสูงคลื่นสูงสุด และ ระยะเวลาในการเดินทางของคลื่น

สึนามิเป็นคลื่นที่มีความยาวคลื่นมากเมื่อเทียบกับความลึก ทำให้ความเร่งของอนุภาคน้ำมีค่า ใกล้เคียงกับความเร่งเนื่องจากแรงโน้มถ่วงของโลก ทำให้ผลของความสูงคลื่นที่เพิ่มขึ้นมีลักษณะเป็น เหมือนแรงดันเนื่องจากน้ำหนักของน้ำที่สูงขึ้นเป็นแรงทำให้เกิดการเคลื่อนที่ของอนุภาคน้ำ และทำให้ ลักษณะการเคลื่อนที่ของอนุภาคน้ำมีความโค้งน้อยมาก เมื่อเทียบกับอนุภาคของคลื่นชนิดอื่นๆ จาก สาเหตุดังกล่าวจึงเป็นผลให้การวิเคราะห์ สามารถที่จะไม่คิดผลของการเคลื่อนที่อนุภาคน้ำในแนวดิ่ง และสมมติให้ความเร็วของอนุภาคน้ำมีค่าเท่ากันตลอดความลึก

เงื่อนไขและกระบวนการ ในการคำนวณของโปรแกรมที่ใช้คำนวณจะไม่คิดการเคลื่อนที่ขึ้นบน บกของน้ำ จะมีการกำหนดให้น้ำสะท้อนกลับหมดเมื่อคลื่อนกระทบชายฝั่ง และน้ำไหลออกได้อย่าง อิสระเมื่อบริเวณขอบพื้นที่ที่คำนวณเป็นพื้นทะเล ในการคำนวณจะแยกเป็น 2 แบบ ซึ่งทำการคำนวณ แบบควบคู่ขนานกันไป โดยมีการรับส่งข้อมูลหากันในช่วงเวลาแต่ละขั้นที่คำนวณ คือ

1.การวิเคราะห์สึนามิบริเวณกว้าง ใช้หลักการของทฤษฎีคลื่นยาวแบบเชิงเส้นในพิกัดทรงกลม สำหรับบริเวณทะเลจีนใต้ โดยมีเงื่อนไขดังนี้

- ไม่คิดผลของแรงเสียดทานของท้องน้ำ
- คิดผลของแรงที่เกิดจากการหมุนตัวของโลก
- มีการสะท้อนกลับหมดของมวลน้ำเมื่อคลื่นกระทบชายฝั่ง

2.การวิเคราะห์สึนามิบริเวณแคบ ใช้หลักการของทฤษฎีคลื่นยาวแบบไม่เชิงเส้นในพิกัดคาร์ที เชียนสำหรับบริเวณอ่าวไทย โดยมีเงื่อนไขดังนี้

- ซึ่งมีแรงเสียดทานของผิวท้องทะเล
- ไม่มีคิดผลของแรงที่เกิดจากการหมุนตัวของโลก
- มีการสะท้อนกลับหมดของมวลน้ำเมื่อคลื่นกระทบชายฝั่ง

-การคำนวณหาความเร็วกระแสน้ำจะพิจาณาเฉพาะบริเวณที่มีความลึกท้องน้ำ มากกว่า 15 เมตรขึ้นไป ทั้งนี้เนื่องจากหลีกเลี่ยงการความไม่คงที่เชิงตัวเลข

วัตถุประสงค์หลักของการวิเคราะห์ คือ การวิเคราะห์ผลกระทบของสึนามิต่อโครงสร้างกลาง กลางทะเลบริเวณอ่าวไทย โดยมีวัตถุประสงค์ย่อยดังต่อไปนี้

หาความเร็วของกระแสน้ำสูงสุด ในบริเวณอ่าวไทย
 หาความสูงคลื่นสูงสุดในบริเวณอ่าวไทย
 หาระยะเวลาในการเดินทางของคลื่นที่เดินทางมาถึงอ่าวไทย

4.1 ภูมิประเทศและความลึกของท้องน้ำ(Topography and Bathymetry)

ข้อมูลที่ใช้ในการคำนวณที่สำคัญที่คือ ค่าความลึกของพื้นทะเล (bathymetry) ในบริเวณที่ทำ การวิเคราะห์ ซึ่งในที่นี้ได้แบ่งออกเป็น 2 แบบคือ

 1.พื้นที่สำหรับการคำนวณในบริเวณกว้าง (R1) โดยจะคิดผลของความโค้งของผิวโลกด้วย ข้อมูลที่ใช้มีความละเอียดหรือขนาดกริดเท่ากับ 2 ลิปดา หรือประมาณ 3.7 กิโลเมตร ซึ่งเป็นข้อมูลที่ ได้มาจาก ETOPO2 (www.ngdc.noaa.gov/mgg/gdas/gd_designagrid.html) โดยพื้นที่วิเคราะห์ ตั้งแต่ ลองจิจูด 99.0 องศาตะวันออก ถึง 123.0 องศาตะวันออก และ ละติจูด 4.0 องศาเหนือ ถึง 26.0 องศาเหนือ ดังรูปที่ 4.1 โดยรูปที่ 4.2 และ 4.3 แสดงภาพตัดขวางแนว 1-1 และ 2-2 ตามลำดับ

2.พื้นที่สำหรับการคำนวณบริเวณแคบ (R2) จะไม่คำนึงถึงผลความโค้งผิวโลก ความละเอียด ขนาดกริดเท่ากับ 15 พิลิปดา หรือประมาณ 437 เมตร โดยใช้ข้อมูลท้องน้ำที่ได้มาจากการดิจิไทซ์แผน ที่เดินเรือของกรมอุทกศาสตร์กองทัพเรือหมายเลข 045 ซึ่งแสดงความลึกของท้องน้ำที่ระดับน้ำต่ำสุด แล้วได้ทำการปรับแก้เป็นความลึกที่เทียบกับระดับน้ำทะเลปานกลาง โดยระดับน้ำต่ำสุดอยู่ต่ำกว่า ระดับน้ำทะเลปานกลาง 1.65 เมตร ตามข้อมูลจากสถานีวัดน้ำของกรมเจ้าท่า ตามที่แสดงในรูปที่ 4.4 – 4.6 จะเห็นได้ว่าบริเวณอ่าวไทยมีความลึกไม่เกิน 80 เมตร

4.2 การเลือกช่วงเวลาแต่ละขั้น(Δt)

ในการคำนวณสมการคลื่นยาว จะมีตัวแปรที่ต้องมีการเลือกค่าที่เหมาะสม คือ ขนาดกริด (grid size) และช่วงเวลาแต่ละขั้น (time step) ซึ่งส่วนใหญ่ขนาดกริดจะถูกจำกัดค่าด้วยความละเอียด ของข้อมูลท้องน้ำหรือภูมิประเทศ ดังนั้นจึงได้เปลี่ยนขนาดของช่วงเวลาแต่ละขั้น แล้วเปรียบเทียบผล โดยเลือกค่าที่ให้ผลออกมาใกล้เคียงกับผลที่ใช้ช่วงเวลาแต่ละขั้นน้อยกว่า เพื่อที่จะใช้เวลาในการ คำนวณของเครื่องคอมพิวเตอร์น้อยที่สุดและได้คำตอบที่ถูกต้อง

ได้มีการเสนอเงื่อนไขการเลือกขนาดกริดและช่วงเวลาแต่ละขั้น เพื่อใช้ในการวิเคราะห์ด้วยวิธี ทางตัวเลข จะกำหนดให้เหมาะสมกับเงื่อนไขของอิมามูระนัมเบอร์ (Imamura number, I_m) โดยจะ กำหนดให้มีค่าเข้าใกล้หนึ่ง

$$I_m = \Delta x / 2h\sqrt{1 - K^2} \tag{4.1}$$

$$K = \sqrt{gh} \frac{\Delta t}{\Delta x} \tag{4.2}$$

และพิจารณาตามเงื่อนไขของ CFL(Courant-Friedrichs-Lewy) คือ

$$\frac{\Delta x}{\Delta t} = \sqrt{2gh_{\text{max}}} \tag{4.3}$$

เมื่อ

K = คอเรนต์นัมเบอร์(Courant Number)

- h = ความลึกเฉลี่ยของท้องน้ำ บริเวณที่พิจารณา
- h_{max}= ความลึกมากที่สุดของท้องน้ำ บริเวณที่พิจารณา

 Δt = ช่วงเวลาแต่ละขั้น

เมื่อทำการเปรียบเทียบตามสมการ 4.1 เพื่อหาค่า ช่วงเวลาแต่ละครั้งแล้วจะได้ดังตารางที่ 4.1

		2	-	2
9			đ	° 2∕
ตารางท 4.1	แสดงการเปรยบเทยบชา	วงเวลาแตละขนตามค	าวามลกขอ	เงท์องน

h(เมตร)	่⊿x(ลิปดา)	Δx (เมตร)	<i>∆t</i> (วินาที)
4000	2	3708	13.2
4250	2	3708	12.8
4500	2	3708	12.5
4750	2	3708	12.1
5000	2	3708	11.8

จากสมการคลื่นยาวในการคำนวณค่าต่างๆแบบการทำซ้ำๆกันหลายๆรอบ จะต้องมีการเลือก ค่า ช่วงเวลาแต่ละขั้นที่เหมาะสม บางทีต้องขึ้นอยู่กับสภาพท้องน้ำที่วิเคราะห์ ในแต่ละที่ซึ่งอาจจะต้อง มีการทดสอบจริงกับสภาพท้องน้ำที่จะวิเคราะห์ก่อนที่จะทำการวิเคราะห์จริง ซึ่งจะเป็นการทดสอบที่ ช่วยในการตัดสินใจที่ดี

การคำนวณค่าต่างๆแบบการทำซ้ำๆกันหลายๆรอบ จะต้องมีการเลือกค่าช่วงเวลาแต่ละขั้นที่ เหมาะสม ต้องขึ้นอยู่กับสภาพท้องน้ำในแต่ละที่ จึงได้มีการวิเคราะห์หลายกรณีโดยใช้ช่วงเวลาแต่ละ ขั้นที่ต่างกัน ในการคำนวณได้ใช้แผนที่ท้องน้ำของ GEBCO (The General Bathymetric Chart of the Oceans) ที่ความละเอียดเท่ากับ 2 ลิปดา สมมติขนาดของแผ่นดินไหวเท่ากับ 8.8 รอยเลื่อน มีความ ยาว 446.7 กิโลเมตร กว้าง 125.3 กิโลเมตร ระยะเคลื่อนที่รอยเลื่อน 7.1 เมตร มุมแนวระดับ 0 องศา มุมเท 45 องศา มุมเลื่อนถล่ม 90 องศา ความลึก 25 กิโลเมตร และตรวจวัดที่จุด 1 (117.500E,17.500N), จุด 2 (117.500E,15.833N) และ จุด 3 (117.500E,13.833N) ตามรูปที่ 4.7 แล้วทำการคำนวณโดยเลือกค่าช่วงเวลาแต่ละขั้นหลายๆค่าตั้งแต่ 0.5 วินาทีถึง 10 วินาที แล้วทำการ เปรียบเทียบค่าความสูงของคลื่นที่ได้ ที่เวลาเดินทางของคลื่นเท่ากับ 10, 15, 20, 30, 45 และ 60 วินาที แล้วแสดงกราฟเปรียบเทียบดังรูปที่ 4.8-4.10 จะเห็นว่าค่าช่วงเวลาแต่ละขั้น ที่เหมาะสมจะมีค่า อยู่ในช่วง เท่ากับ 2-5 วินาที เพราะค่าความสูงที่ได้จะมีค่าที่ใกล้เคียงกัน ถ้าช่วงเวลามากกว่า 5 วินาที จะมีค่าความสูงบางจุดที่ให้ค่าต่างกันออกไปมาก ดังนั้นในการวิเคราะห์นี้จะใช้ช่วงเวลาแต่ละขั้น เท่ากับ 5 วินาที เพราะที่ช่วงเวลาแต่ละขั้นเท่ากับ 5 วินาทีเริ่มจะให้ค่าคงที่

รูปที่ 4.7 แสดงจุดที่ทำการวัดค่าเพื่อเปรียบเทียบ

4.3 การกำหนดตำแหน่งต่างๆ ที่ใช้พิจารณา

ในการวิเคราะห์จะพิจารณาที่ตำแหน่งต่างๆในบริเวณอ่าวไทยซึ่งมีความสำคัญต่อ สภาพแวดล้อมที่ตั้งอยู่ เช่น แนวท่อก๊าซ บริเวณปากแม่น้ำหรือจุดสำคัญต่างๆ ซึ่งจะวิเคราะห์ทั้งหมด 16 จุด ดังรูปที่ 4.11

รูปที่ 4.11 แสดงตำแหน่งจุดวัดทั้ง 16 จุด

ตารางที่ 4.2 แสดงตำแหน่งจุดวัดทั้ง 16 จุด

and	ตำแห	ความลึก	
บุ่คาท	ล <mark>อ</mark> งติจูด องศาตะวันออก	<mark>ละติจูด</mark> องศาเหนือ	(เมตร)
1 (ขลบุรี)	100.833333	13.333333	14
2 (เพชรบุรี)	100.233333	13.000000	19
3 (สัตหีบ)	101.166666	12.533333	20
4 (ประจวบคีรีขันธ์)	99.966666	11.766667	28
5 (อ่าวไทย)	100.966666	11.666667	46
6 (มีทพง)	99.533333	10.400000	43
7 (อ่าวไทย)	101.033333	10.800000	58
8 (เกาะสมุย)	100.233333	9.600000	23
9 (อ่าวไทย)	101.066666	9.633333	66
10 (สุราษฎร์ธานี)	100.100000	9.200000	21
11 (อ่าวไทย)	100.733333	9.166667	41
12 (อ่าวไทย)	101.466666	9.033333	66
13 (อ่าวไทย)	101.800000	8.466667	77
14 (สงขลา)	100.800000	7.200000	22
15 (อ่าวไทย)	102.400000	8.000000	75
16 (เกาะกูด)	102.533333	11.600000	13

4.4 การวิเคราะห์เวลามาถึงของคลื่น (Arrival time)

จากผลการวิเคราะห์ ความสูงของคลื่นตามแนวชายฝั่งอ่าวไทยที่จุดวัดที่ 1, 4, 6, 10 และ 14 สำหรับกรณีที่ 2 สามารถแสดงได้ดังรูปที่ 4.12 ถึง 4.16 ตามลำดับ

จากกราฟจะเห็นว่าสึนามิใช้เวลากว่า 12 ชั่วโมงจึงมาถึงชายฝั่งทางภาคใต้ของประเทศไทย แล้วใช้เวลาอีก 6 ชั่วโมงในการเดินทางขึ้นไปยังอ่าวไทยตอนบน เมื่อสรุปเวลาที่สึนามิมาถึงจะได้ดัง ตารางที่ 4.3 จะเห็นว่าเวลามาถึงของคลื่นในแต่ละกรณี แทบจะไม่ต่างกัน

<i>M</i> _w กรณีที่	จุดที่ 1	จุดที่ 4	จุดที่ 6	จุดที่ 10	จุดที่ 14	
	(ขลบุรี)	(ประจวบศีรีขันธ์)	(มี่ทพง)	(สุราษฎร์ธานี)	(สงขลา)	
9.0	1	19.2	16.6	15.8	14.8	13.5
85	2	19.5	16.8	16.0	15.0	13.8
0.5	3	19. <mark>3</mark>	16.7	15.9	14.8	13.6
	4	19.8	17.2	16.2	15.3	14.0
8.0	5	19.8	16.9	16.1	15.0	13.8
	6	1 <mark>9.8</mark>	16.8	16.0	14.9	13.8

ตารางที่ 4.3 แสดงเวลามาถึงของคลื่นตามแนวชายฝั่งทางทิศตะวันตกของอ่าวไทย

ดังนั้น สามารถจัดกลุ่มของรูปแบบรอยเลื่อนที่มีผลกระทบต่อการวิเคราะห์เวลามาถึง ออกเป็น 3 กลุ่มตามขนาดของรอยเลื่อน หรือตามขนาดของแผ่นดินไหว คือ กลุ่มที่ 1 ขนาดแผ่นดินไหว 9.0, กลุ่มที่ 2 ขนาดแผ่นดินไหว 8.5 และ กลุ่มที่ 3 ขนาดแผ่นดินไหว 8.0

จากการวิเคราะห์เวลามาถึงของคลื่นในบริเวณอ่าวไทย เนื่องจากขนาดและตำแหน่งของรอย เลื่อนแต่ละรูปแบบ 1 ถึง 6 รวมกันแบบเลือกค่าสูงสุด เมื่อเปรียบเทียบแต่ละรูปแบบแล้วจะเห็นว่า รูปแบบที่1 จะให้ค่าเวลามาถึงน้อยที่สุด และเสนอแผ่นที่แสดงเวลามาถึงของคลื่นในอ่าวไทยดังรูปที่ 4.17

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รูปที่ 4.17 เวลามาถึงของคลื่นน้อยที่สุดอ่าวไทย จากแผ่นดินไหวขนาด 9

4.5 ผลของขนาดแผ่นดินไหว ต่อความสูงของคลื่น

จากการวิเคราะห์ ผลการวิเคราะห์ที่จุด 14(สงขลา) ซึ่งเป็นจุดแรกบริเวณซายฝั่งที่คลื่นเดินทาง มาถึงวัดผลของเวลามาถึง และความสูงคลื่นสูงสุด ได้ดังนี้

M_{w}	กรณีที่	เวลามาถึง (ชม.)	ความสูงคลื่นสูงสุด(ม.)
9.0	1	13.5	0.42
8.5	2	13.8	0.07
	3	13.6	0.10
	4	14.0	0.02
8.0	5	13.8	0.02
	6	13.8	0.03

ตารางที่ 4.4 เปรียบเทียบ ความสูงคลื่นที่จุด 14 (สงขลา)

จะเห็นว่าตำแหน่งและขนาดของรอยเลื่อนมีผลต่อความสูงของคลื่น แต่ตำแหน่งของรอยเลื่อน จะมีผลน้อยมากเมื่อเทียบกับขนาดรอยเลื่อน ดังเช่น จากผลที่ได้แสดงเวลามาถึงของคลื่นที่เกิดจาก รูปแบบรอยเลื่อนที่เกิดจากแผ่นดินไหวที่มีรอยเลื่อนที่ 2 และ 3 ซึ่งรอยเลื่อนมีขนาดของพารามิเตอร์ ต่างๆ เท่ากันแต่ต่างกันที่ ตำแหน่งในการเกิด ผลที่ได้เวลามาถึงต่างกันประมาณ 12 นาที และความสูง คลื่นสูงสุดต่างกัน 0.03 เมตร ความสูงเทียบกับเวลาโดยรวม เมื่อเวลาผ่านจุดพิจารณา โดยแสดง เปรียบเฉพาะจุดที่ 14 ดังรูปที่ 4.18 ถึง 4.23

การหาค่าความสูงคลื่นสูงสุดบริเวณซายฝั่งที่จุด 14 ผลที่ได้ จากผลที่ได้ดังตารางที่ 4.5 และ ได้แบ่งกลุ่มความสูงคลื่น ออกเป็น 3 กลุ่ม ตามขนาดแผ่นดินไหวคือ กลุ่มที่ 1 รอยเลื่อนแบบที่ 1 ขนาด แผ่นดินไหวเท่ากับ 9.0 จะได้ค่าความสูงคลื่นมากที่สุด 0.65 เมตร กลุ่มที่ 2 รูปแบบที่ 2 กับ 3 ขนาด แผ่นดินไหวเท่ากับ 8.5 ต่างกันที่ตำแหน่ง จะได้ค่าความสูงที่ใกล้เคียงกันประมาณ 0.20 เมตร กลุ่มที่ 3 รูปแบบที่ 4 ถึง 6 ขนาดแผ่นดินไหวเท่ากับ 8.0 ต่างกันที่ตำแหน่ง จะได้ค่าความสูงที่ใกล้เคียงกัน ประมาณ 0.05 เมตร จะเห็นว่าขนาดของรอยเลื่อนมีผลต่อความสูงคลื่น มากกว่าตำแหน่งของรอย เลื่อน ดังรูปที่ 4.24 แสดงเปรียบเทียบความสูงคลื่นมากที่สุด ที่ชายฝั่ง

	Mw	กรณีที่	ความสูงคลื่นสูงสุด(เมตร)
	9.0	1	0.65
8.5	2	0.20	
	3	0.20	
8.0	4 9 19	0.05	
	8.0	5	0.05
		6	0.05

ตารางที่ 4.5 เปรียบเทียบ ความสูงคลื่นที่ชายฝั่ง บริเวณจุดที่ 14

รูปที่ 4.24 ความสูงคลื่นสูงสุดชายฝั่งของจุดที่ 14 เทียบแผ่นดินไหวขนาดต่างๆ

จากผลที่ได้จะเห็นว่าขนาดของรอยเลื่อนมีผลต่อความสูงคลื่น โดยรอยเลื่อนขนาดใหญ่จะให้ ความสูงคลื่นที่มากว่าขนาดเล็ก

จากการวิเคราะห์ความสูงสูงสุดของคลื่นในบริเวณอ่าวไทย เนื่องจากขนาดและตำแหน่งของ รอยเลื่อน จากแผ่นดินไหวขนาด 9.0 และ 8.5 แสดงความสูงดังรูปที่ 4.25 และ 4.26

รูปที่ 4.25 <mark>ความสูงคลื่นรวมสูงสุดในอ่าวไทยจากแ</mark>ผ่นดินไหวขนาด 9

รูปที่ 4.26 ความสูงคลื่นรวมสูงสุดในอ่าวไทยจากแผ่นดินไหวขนาด 8.5

4.6 การวิเคราะห์ความเร็วกระแสน้ำที่แปรผันตามเวลา

จากการวิเคราะห์ ผลการวิเคราะห์ที่จุด 14(สงขลา) ซึ่งเป็นจุดแรกบริเวณซายฝั่งที่คลื่นเดินทาง มาถึงวัดผลของเวลามาถึง และความเร็วกระแสน้ำสูงสุด ได้ตามตารางที่ 4.6 ดังนี้

M _w	กรณีที่	ความเร็วกระแสน้ำสูงสุด(เมตร/วินาที)
9.0	1	0.25
8.5	2	0.06
	3	0.08
8.0	4	0.01
	5	0.01
	6	0.01

ตารางที่ 4.6 เปรียบเทียบ ความเร็วกระแสน้ำ ที่เปลี่ยนแปลงตามเวลาของจุดที่ 14(สงขลา)

จะเห็นว่าขนาดของรอยเลื่อนมีผลต่อความเร็วกระแสน้ำของคลื่นมากที่สุด ดังเช่น จากผลที่ได้ แสดงเวลามาถึงของคลื่นที่เกิดจากรูปแบบรอยเลื่อนที่เกิดจากแผ่นดินไหวที่มีรอยเลื่อนที่ 2 และ 3 ซึ่ง รอยเลื่อนมีขนาดของพารามิเตอร์ต่างๆ เท่ากันแต่ต่างกันที่ ตำแหน่งในการเกิด ผลที่ได้ความเร็ว กระแสน้ำสูงสุดต่างกัน 0.02 เมตร/วินาที หรือเปรียบเทียบรอบเลื่อนรูปแบบ 4 ถึง 6 ผลที่ได้ความเร็ว กระแสน้ำสูงสุดได้ค่าไม่ต่างกัน เมื่อดูผลของความเร็วกระแสน้ำกับเวลาโดยรวม เมื่อเวลาผ่านจุด พิจารณาโดยรวม โดยแสดงเปรียบเฉพาะจุดที่ 14 ที่อยู่ใกล้แนวชายฝั่ง ดังรูปที่ 4.27 ถึงรูปที่ 4.32

การหาค่าความเร็วกระแสน้ำสูงสุดบริเวณใกล้ชายฝั่งมากที่สุดที่ความลึกท้องน้ำมากกว่า 15 เมตร ที่จุด 14 ผลที่ได้ จากผลที่ได้ดังตารางที่ 4.7 และ ได้แบ่งกลุ่มความเร็วกระแสน้ำ ออกเป็น 3 กลุ่ม ตามขนาดแผ่นดินไหวคือ กลุ่มที่1 รอยเลื่อนแบบที่ 1 ขนาดแผ่นดินไหวเท่ากับ 9.0 จะได้ค่าความสูง คลื่นมากที่สุด 0.24 เมตร/วินาที กลุ่มที่2 รูปแบบที่ 2 กับ 3 ขนาดแผ่นดินไหวเท่ากับ 8.5 ต่างกันที่ ตำแหน่ง จะได้ค่าความสูงที่ใกล้เคียงกันประมาณ 0.08 เมตร/วินาที กลุ่มที่ 3 รูปแบบที่4 ถึง 6 ขนาด แผ่นดินไหวเท่ากับ 8.0 ต่างกันที่ตำแหน่ง จะได้ค่าความสูงที่ใกล้เคียงกันประมาณ 0.03 เมตร/วินาที จะเห็นว่าขนาดของรอยเลื่อนมีผลต่อความสูงคลื่น มากกว่าตำแหน่งของรอยเลื่อน จะเห็นว่าขนาดรอย เลื่อนมีผลต่อความเร็วกระแสน้ำที่เวลาต่างๆมากที่สุด รูปที่ 4.33

Mw	กรณีที	ความเร็วกระแสน้ำสูงสุด(เมตร/วินาที)
9.0	1	0.24
8.5	2	0.08
	3	0.08
8.0	4	0.03
	5	0.03
	6	0.03

ตารางที่ 4.7 เปรียบเทียบ ความเร็วกระแสน้ำที่ชายฝั่งที่มีความลึกมากว่า 15 เมตรบริเวณสงขลา

รูปที่ 4.33 ความเร็วกระแสน้ำสูงสุดชายฝั่งของจุดที่ 14 เทียบแผ่นดินไหวขนาดต่างๆ

4.7 การตรวจสอบผลค่าความเร็วกระแสน้ำ

เนื่องค่าความเร็วกระแสน้ำมีความสัมพันธ์กับความสูงคลื่น ดังนั้น ผลการทดลองสามารถ ตรวจสอบได้ โดยอาศัยทฤษฎีของคลื่นยาว เพื่อหาความเร็วกระแสน้ำกลางทะเลคือ

$$v = \eta \sqrt{g/h} \tag{4.4}$$

เมื่อ η (x,t) = ความสูงคลื่น h (x) = ความลึกของน้ำ v (x,t) = ความเร็วของกระแสน้ำ

เมื่อทำการเปรียบกับความเร็วกระแสน้ำที่ได้จากการวิเคราะห์และจากการประมาณตามสมการที่ (4.4) ในกรณีแผ่นดินไหวขนาด 8.5 โดยแยกพิจารณาออกเป็น 2 กลุ่มคือ กลุ่มที่อยู่ใกล้ชายฝั่ง และกลุ่มที่อยู่ กลางทะเล จะได้ผลดังรูปที่ 4.34 - 4.37 สำหรับจุดที่อยู่ใกล้ชายฝั่ง และรูปที่ 4.38 และ 4.39 สำหรับ จุดที่อยู่กลางอ่าวไทย

1. กลุ่มที่อยู่ใกล้ชายฝั่ง

2. กลุ่มที่อยู่กลางทะเล

จากผลการเปรียบเทียบ จะเห็นว่าผลที่ได้ในช่วงเริ่มต้นมีค่าใกล้เคียงกันมาก แต่พอเวลาผ่าน ไปจะเริ่มมีความแตกต่าง แต่ก็อยู่ในช่วงที่ไม่มากเกินไป ดังนั้นจึงถืกว่าค่าจากการทดลองสามรถถใช้ งานได้

จากการวิเคราะห์ความเร็วกระแสน้ำ ของคลื่นในบริเวณอ่าวไทย จะได้แผ่นที่แสดงความเร็ว กระแสน้ำสูงสุด และทิศทางของกระแสน้ำสูงสูด เนื่องจากแผ่นดินไหวขนาด 9 ดังรูปที่ 4.40 และ 4.41

รูปที่ 4.40 ความเร็วกระแสน้ำในอ่าวไทย จากแผ่นดินไหวขนาด 9

รูปที่ 4.41 ทิศทางความเร็วกระแสน้ำในอ่าวไทยจากแผ่นดินไหวขนาด 9 (ไม่มีสเกล)

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

จากการจำลองสึนามิในอ่าวไทยสามาสรุปได้ ดังนี้

 จากการศึกษาการวิเคราะห์เหตุการณ์แผ่นดินไหวในช่วงปี ค.ศ.1963 ถึงปี 2006 ด้วย วิธีการของ Gutenberg-Richter พบว่าแผ่นดินไหวขนาด 8.0, 8.5 และ 9.0 สอดคล้องกับคาบการ กลับ 63 ปี, 205 ปี และ 667 ปีตามลำดับ ซึ่งใกล้เคียงกับคาบการกลับที่ใช้ออกแบบโครงสร้าง ต้านทานแผ่นดินไหว

สึนามิใช้เวลาเดินทางถึงนราธิวาส 11 ชั่วโมง, ตราด 15 ชั่วโมง, ประจวบคีรีขันธ์ 16.5 ชั่วโมง, เพชรบุรี 19 ชั่วโมง และกรุงเทพฯ 20 ชั่วโมง การเคลื่อนที่ช้าเกิดจากความตื้นของอ่าวไทยซึ่งมี ความลึกไม่ถึง 80 เมตร ทำให้สึนามิใช้เวลาเคลื่อนที่นาน เวลามาถึงของคลื่นสำหรับขนาดแผ่นดินไหว 9.0 กับ 8.0 ต่างกันไม่ถึง 2% และเมื่อเข้าสู่อ่าวไทยแล้วเวลามาถึงยิ่งต่างกันน้อยลง ดังนั้น ขนาด แผ่นดินไหวจึงมีผลกับเวลามาถึงของคลื่นน้อยมาก

ความสูงคลื่นสูงสุดที่จุดวัดจากแผ่นดินไหวขนาด 9.0 ที่นราธิวาสมีความสูงคลื่นสูงสุด
 0.97 เมตรที่ทะเลลึก 4.4 เมตร, สงขลาวัดได้ 0.4 เมตรที่ทะเลลึก 22 เมตร, ประจวบคีรีขันธ์ 0.1 เมตร
 ที่ทะเลลึก 28 เมตร,เพชรบุรี 0.1 เมตรที่ทะเลลึก 19 เมตรและเกาะกูด 0.2 เมตรที่ทะเลลึก 13 เมตร

 4. ความเร็วกระแสน้ำสูงสุดที่จุดวัดจากแผ่นดินไหวขนาด 9.0 ที่นราธิวาสมีความเร็วของ กระแสน้ำสูงสุด 0.27 เมตรต่อวินาทีที่ทะเลลึก 15.6 เมตร, สงขลา 0.25 เมตร/วินาทีที่ทะเลลึก 22 เมตร, ชุมพร 0.07 เมตร/วินาทีที่ทะเลลึก 43 เมตร, ประจวบคีรีขันธ์ 0.10 เมตร/วินาทีที่ทะเลลึก 28 เมตร,เพชรบุรี 0.10 เมตร/วินาที ที่ทะเลลึก 19 เมตร

จากการวิเคราะห์ที่ชายฝั่งเวียดนามตอนกลางความเร็วกระแสน้ำจะมีค่าประมาณ 1.7
 เมตรต่อวินาทีและความสูงคลื่น 3.8 เมตรที่ทะเลลึก 20 เมตร ชายฝั่งเวียดนามตอนล่างความเร็ว
 กระแสน้ำจะมีค่าประมาณ 0.9 เมตรต่อวินาทีและความสูงคลื่น 1.2 เมตรที่ทะเลลึก 19 เมตร มีค่า

ต่างกันมากกับบริเวณอ่าวไทย ทั้งนี้เป็นผลมาจากสภาพภูมิประเทศใต้ทะเลและการเลี้ยวเบนในอ่าว ไทย

จากการวิเคราะห์ผลของขนาดแผ่นดินไหวพบว่าเมื่อขนาดแผ่นดินไหวเพิ่มจาก 8.0 เป็น
 8.5 ค่าความสูงคลื่นเพิ่มขึ้นประมาณ 3 เท่า ความเร็วกระแสน้ำเพิ่มขึ้นประมาณ 2 เท่า และเมื่อขนาด
 แผ่นดินไหว เพิ่มจาก 8.5 เป็น 9.0ค่าความสูงคลื่นเพิ่มขึ้นประมาณ 2 เท่า ความเร็วกระแสน้ำเพิ่มขึ้น
 ประมาณ 2 เท่า ขนาดแผ่นดินไหวมีผลกับความสูงของคลื่นและความเร็วกระแสน้ำอย่างมีนัยสำคัญ

รายการอ้างอิง

<u>ภาษาอังกฤษ</u>

- Baulista, B. C., Baulista, M. L. P., Oike, K., Wu., F. T., Punongbayan, R. S. (2001) "A new insight on the geometry of subducting slabs in northern Luzon, Philippines," <u>Tectonophysics</u>, 279-310.
- Holloway, G., Mury, T.S., and Fok, E. (1986): Effect of Bathymetric Roughness upon Tsunami travel time, <u>Science of Tsunami Hazards</u>, Vol.4, No.3, pp 165-172.

Imamura, F., and Shuto, N. (1992): Numerical Simulation of Propagation of far-filed sunamis.

- Imamura, F., (1992):Review of Tsunami Simulation with a Finite Difference Method.In Long-Wave Runup Models,H.Yeah, P.Lin and C. Synolakis, Eds,<u>World Sicientific</u>, 25-42.
- Intergovernmental Oceanographic Commission (1997). IUGG/IOC TIME Project–Numerical Method of Tsunami Simulation with the Leap-Frog Scheme, UNESCO.
- Jun-jiang, Z., Xue-lin, Q., Wen-huan, Z., Hui-long, X.,and Long-tao, S. (2005): Focal mechanism solution and its tectonic significance in the trench of the eastern South China Sea,<u>ACTA Seismologica Sinica</u>, Vol.18, No.3, pp.280-289.
- Kreemer, C., Holt, W. E., Goes, S., and Govers, R.(2000): Active deformation in eastern Indonesia and Philippines from GPS and seismicity data, <u>Journal of Geophysical</u> <u>Research</u>,vol.105,No.B1, pp.663-680
- Mansinha, L., and Smylie, D. (1971): The Displacement fields of inclined faults, <u>Bulletin of</u> <u>the Seismological Society of America</u>, Vol.61, No.5, pp.1433-1440.
- Mury, T.S., and Crean, P.B.(1986): Numerical Simulation of the tsunami of June23,1946 in British Columbia,Canada, Science of Tsunami Hazards, Vol.4,No.1,pp 15-24.
- Michel, G.W., Becket, M., Angermann, D., Reigber, C., and Reinhart, E.(2000): Crustal motion in E-and SE-Asia from GPS measurements, <u>Earth Planets Space</u>, Vol.52,pp 713-720,2000
- Ohmachi, T., Tsukiyama, H., and Matsumoto, H.(2001):Simulation of Tsunami Induced by Dynamic Displacement of Seabed due to Seismic Faulting, <u>Bulletin of the</u> <u>Seismological Society of America</u>,Vol.91,No.6,pp.1898-1909.
- Papazachos, B. C., Scordilis, E. M., Panagiotopoulos, D. G., Papazachos, C. B. and Karakaisis, G. F.(2004): Global relations between seismic fault parameters and moment magnitude of earthquakes, <u>Bulletin of the Geological Society of Greece</u>, Vol.36, pp.1482-1489.
- Philip L.-F.Liu (2005): Tsunami Simulation and Numerical Models, The Bridge, Linking Engineering and Society, <u>National Academy of Engineering</u>, Vol.35, No.2, pp14-20.
- Shuto, N., Suzuki, T., Hasegawa, K. and Inagaki, K. (1986): A Study of Numerical Technique on Tsunami Propagation and Run-up, <u>Science of Tsunami Hazards</u>, Vol.4,No.2,pp 111-124.
- Shuto, N.,(1991): Numerical Simulation of Tsunami-Its Present and Near Future, <u>Natural</u> <u>Hazards4</u>,pp 171-191.
- Santos, A., and Imamura, F.(2003):Numerical Simulation of 2003 Tokachi earthquake tsunami and its current, <u>http://www.tsunami.civil.tohoku.ac.jp/hokusai2/shibu/16/h16angela.pdf</u>

Shigighara, Y., Fujima, K. (2005): Numerical modeling of Indian Ocean Tsunami in the Maldives. <u>Proceeding of the special Asia tsunami session at Asian and Pacific</u> <u>coasts 2005</u>, pp 49-56.

Somerville, P. G. 体験明石橋 Collins, N. F., 壇男藤配行 2002, 強調が剥かかの ルート波般滞化地震のな質がしてつい特曲出第 1 回日料震ご学ん ポンム論集 32,...

Synolakis, C., and Yalciner, A.(2006):Derivation of basic water wave equations. <u>UNESCO-</u> <u>IOC-Tsunami inundation training sessions 2006.</u>

Titov, V.V., and Gonzalez, F.I.(1997):Implementtation and Testing of the method of Splitting Tsunami(MOST) model, <u>Contribution from NOAA/Pacific Marine Environment</u> <u>Laboratory</u>,No1927,pp1-11.

Torregosa, R. F., Sugto, M. and Nojima, N.(2001): Strong Motion Simulation for the Philippines Based on Seismic Hazard Assessment, <u>Journal of Natural Disaster</u> <u>Science</u>, Vol.23,No.1, pp.35-51.

Wells, D. L. and Coppersmith, K. J. (1994): New empirical relationships among magnitude, rupture length, rupture width, rupture area, and surface displacement. <u>Bulletin of the</u> <u>Seismological Society of America</u>, Vol.84, No.4, pp 974-1002.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

รูปที่ ก1 ความสูงคลื่นมากที่สุดในอ่าวไทย เนื่องจากรอยเลื่อนรูปแบบ 1

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลย

รูปที่ ก2 ความสูงคลื่นมากที่สุดในอ่าวไทย เนื่องจากรอยเลื่อนรูปแบบ 2

รูปที่ ก3 ความสูงคลื่นมากที่สุดในอ่าวไทย เนื่องจากรอยเลื่อนรูปแบบ 3

รูปที่ ก4 ความสูงคลื่นมากที่สุดในอ่าวไทย เนื่องจากรอยเลื่อนรูปแบบ 4

รูปที่ ก5 ความสูงคลื่นมากที่สุดในอ่าวไทย เนื่องจากรอยเลื่อนรูปแบบ 5

รูปที่ ก6 ความสูงคลื่นมากที่สุดในอ่าวไทย เนื่องจากรอยเลื่อนรูปแบบ 6

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รูปที่ ข1.1 ความเร็วของกระแสคลื่นมากที่สุด เนื่องจากรอยเลื่อนรูปแบบ 1

ภาคผนวก ข

รูปที่ ข1.2 ทิศทางความเร็วกระแสคลื่นมากที่สุด เนื่องจากรอยเลื่อนรูปแบบ 1

รูปที่ ข2.2 ทิศทางความเร็วกระแสคลื่นมากที่สุด เนื่องจากรอยเลื่อนรูปแบบ 2

รูปที่ ข3.1 ความเร็วของกระแสคลื่นมากที่สุด เนื่องจากรอยเลื่อนรูปแบบ 3

รูปที่ ข3.2 ทิศทางความเร็วกระแสคลื่นมากที่สุด เนื่องจากรอยเลื่อนรูปแบบ 3

รูปที่ ข4.1 ความเร็วของกระแสคลื่นมากที่สุด เนื่องจากรอยเลื่อนรูปแบบ 4

รูปที่ ข4.2 ทิศทางความเร็วกระแสคลื่นมากที่สุด เนื่องจากรอยเลื่อนรูปแบบ 4

รูปที่ ข5.1 ความเร็วของกระแสคลื่นมากที่สุด เนื่องจากรอยเลื่อนรูปแบบ 5

รูปที่ ข5.2 ทิศทางความเร็วกระแสคลื่นมากที่สุด เนื่องจากรอยเลื่อนรูปแบบ 5

รูปที่ ข6.1 ความเร็วของกระแสคลื่นมากที่สุด เนื่องจากรอยเลื่อนรูปแบบ 6

รูปที่ ข6.2 ทิศทางความเร็วกระแสคลื่นมากที่สุด เนื่องจากรอยเลื่อนรูปแบบ 6

รูปที่ ค1 เวลามาถึงของคลื่นในอ่าวไทย เนื่องจากรอยเลื่อนรูปแบบ 1

ภาคผนวก ค

รูปที่ ค2 เวลามาถึงของคลื่นในอ่าวไทย เนื่องจากรอยเลื่อนรูปแบบ 2

รูปที่ ค3 เวลามาถึงของคลื่นในอ่าวไทย เนื่องจากรอยเลื่อนรูปแบบ 3

จุฬาลงกรณมหาวทยาลย

รูปที่ ค4 เวลามาถึงของคลื่นในอ่าวไทย เนื่องจากรอยเลื่อนรูปแบบ 4

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลย

รูปที่ ค5 เวลามาถึงของคลื่นในอ่าวไทย เนื่องจากรอยเลื่อนรูปแบบ 5

รูปที่ ค6 เวลามาถึงของคลื่นในอ่าวไทย เนื่องจากรอยเลื่อนรูปแบบ 6

ภาคผนวก ง

ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์

นาย นพพร แซ่เหล่ม เกิดวันที่ 9 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2521 ที่จังหวัดพะเยา สำเร็จการศึกษา ระดับปริญญาวิศวกรรมศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาวิศวกรรมโยธา ภาควิชาวิศวกรรมโยธา คณะ วิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเซียงใหม่ ในปีการศึกษา 2544 และเข้าศึกษาต่อในหลักสูตรวิศวกรรม ศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวิศวกรรมโยธา ที่จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยเมื่อ พ.ศ. 2547

สถาบันวิทยบริการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย